

XXIX. ÉVFOLYAM, 1. SZÁM / 2024. február 14.

VÁRNEGYED

Budai Vár • Gellérthegy • Krisztinaváros • Tabán • Víziváros

KÁSÁS ZOLTÁN

„Sikerek és kudarcok kísérték utamat”

8. oldal

**NAGYBERUHÁZÁSOK
LANDOLTAK
A GELLÉRTHEGYEN**

12. oldal

**SEMMELWEIS
IGNÁC ÚTJA
A VILÁGHÍRNÉVIG**

16. oldal

**AKIT A GESTAPO
ÉS AZ AVH IS
ELHURCOLT**

30. oldal

MÁRAIKULT

ÉLMÉNY ÉS INSPIRÁCIÓ BUDA SZÍVÉBEN

FEBRUÁRI PROGRAMJAINK

MáraiKult 1013 BUDAPEST KRISZTINA TÉR 1. +36 20 264 1134

- 11.** **CsemeTeátrum - Rutkai Bori Banda: Furfang Farsang**
VASÁRNAP 16:00
Belépő: 1500 Ft, Családi jegy (2 felnőtt, 2 gyerek): 4500 Ft, kétéves korig ingyenes
- 16.** **Musiciens Libres koncert**
PÉNTEK 19:00
Belépő: 2000 Ft, Kedvezményes jegyár: 1500 Ft
- 20.** **Mindennapi kihívásaink csapdájában**
KEDD 19:00
Miért eszünk többet, mint amire szükségünk van?
Pszichológiai beszélgetés Lukács Liza szakpszichológussal
Belépő: 2000 Ft, Kedvezményes jegy: 1600 Ft

Jókai Anna Szalon 1011 BUDAPEST, ISKOLA UTCA 28. +36 20 429 4153

- 9.** **Romantika és álmodozás**
PÉNTEK 19:00
Teleki Miklós zongoraművész és Ducza Nóra operaénekesnő koncertje
Belépő: 2000 Ft, Kedvezményes jegy: 1600 Ft
- 15.** **Lenni vagy nem lenni?!**
CSÜTÖRTÖK 19:00
Beszélgetéssorozat Karafiáth Orsolya íróval, vendége: Molnár Piroska színművésznő
Belépő: 1500 Ft, Kedvezményes jegy: 1000 Ft
- 27.** **Esti iskola - történelem másképp**
KEDD 18:30
Egy festményvadász titkai
Belépő: 1500 Ft, Kedvezményes jegy: 1000 Ft

Virág Benedek Ház 1013 BUDAPEST, DÖBRENTAI UTCA 9. +36 20 264 1134

- 16.** **Pribojszki Mátyás Szájharmonika Klub**
PÉNTEK 19:00
Szájharmonika koncert közvetlen, barátságos hangulatban
Belépő: 2200 Ft, Kedvezményes jegy: 1800 Ft
- 23.** **Magyarország 365 kiállításmegnyitó**
PÉNTEK 18:00
A Magyarország 365 fotópályázat legjobb képeiből összeállított kiállítás megnyitója, tárlatvezetéssel
A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött

Tér-Kép Galéria 1016 BUDAPEST, KRISZTINA KÖRÚT 83-85. +36 20 269 0067

- 22.** **Darabokban - Szikszai Károly és Nádler István kiállításának megnyitója**
HÉTFŐ 18:00
A tárlat megtekinthető március 22-ig, keddtől-péntekig 14-18 óráig, szombaton 10-14 óráig
A belépés ingyenes

Kedves Olvasó!

Gyerekkoromban mindig nagy esemény volt a Gellért-hegy megmászása. Két megálló a 47-49-es villamossal, és már ott is voltunk a Gellért-fürdő mellett induló, bokrokkal szegélyezett, meredek járda aljánál. Onnan még meredekebb szakaszok, majd itt-ott lépcsők jöttek, így értük el a gyerekek álmát, vagyis az azóta már jócskán átépített, modernizált csúszdás játszóteret. Onnan aztán nagy unszolások közepette indultunk tovább, és jártuk be lassan az összes létező ösvényt, meglátogatva a Szent Gellért-szobrot, a Citadellát, bejárva a Búsuló Juhász alatti kis utcákat. De már akkor kialakult bennem az az elképzelés, hogy a hegy jóval több, mint ösvények, utak, virággyások meg erdőfoltok rendszere.

Ma leginkább csak villamossal száguldok el a Rudas-fürdő mellett, a sziklák alatt, ha arra visz dolgom. De számomra a Gellért-hegy azóta is egy csoda, egy megismételhetetlen tünemény. Aprópó, mi is történik most errefelé? Landolt a hegytetőn egy nagy kormányzati beruházás, a Citadella átépítése, a nyugati oldalán meg kezdődik a Mathias Corvinus Collegium építkezése. De az az érzésem, mintha a részleteket karbantartó aprómunka, az emberi léptékű, a látogatókat, pihenni vágyókat, netán-tán a helyi lakosokat szolgáló fejlesztések valahogy nem találták meg a hegyet az évek, évtizedek alatt. Egyes lépcsők, korlátok, lámpák, virággyások állapota ma is sok kívánnivalót hagy maga után, így visszaköszönnék gyermekkori emlékképeim.

Lapunk megújult formában jelenik meg ismét – több mint egyéves kihagyás után. Feltett szándékunk, hogy minden olyan ügyet, történetet bemutassunk, amely nemcsak érinti, hanem befolyásolja is az I. kerületben lakók életét. De ennél egy kicsit többre is vállalkozunk. Amellett, hogy érdekes személyiségeket, helyi történeteket mutatunk be hasábjainkon, néha távolabbra is nézünk a kerület határainál.

Ebben a számban alaposabb képet nyújtunk arról, hogy mi történik és mi nem a Gellérthegyen, annak is inkább az I. kerületi oldalán. Ellátogatunk a régi-új Borsos Miklós emlékszózába, a Semmelweis Orvostörténeti Múzeumba, és a híres Kodály Zoltán Magyar Kórusiskolába is.

Mint Kásás Zoltán olimpiai ezüstérmes vízilabdázó, a Víziváros lakója is elmesélte, ő már keresztül-kasul járta a Gellért-hegyet, minden ösvényét ismeri. Induljunk el most mi is, járjuk körbe, mi zajlik kerületünkben!

Kuthi Áron
főszerkesztő

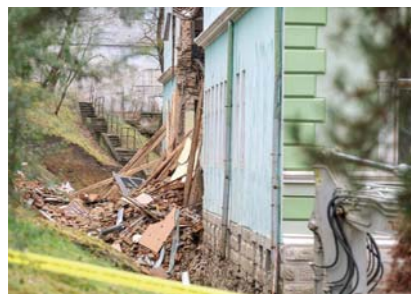
Impresszum

A BUDAPEST I. KERÜLET
BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA
Kiadó: Budavári Média és Városmarketing Kft.
Szerkesztőség: 1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 4.
Telefon: +36-1/611-6493 (csak munkaidőben)
Írjon nekünk: info@varnegyed.hu
Hirdetés: hirdetes@varnegyed.hu
ISSN 2060-6303

VARNEGYED
Budai Vár · Gellérthegy · Krisztinaváros · Tabán · Víziváros

Főszerkesztő: Kuthi Áron
Munkatársak: Tari Tamás, Rojók Annamária, Schmidt Gábor
Fotó: Erhardt László, Paseszki Lidia, Tóth Tibor
Nyomdai előkészítés: Crood Comp
Nyomda: Mediaworks Hungary Zrt.
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza! Minden jog fenntartva!

Kerületi segítség a testvérvárosnak

A Budavári Önkormányzat egymillió forintos támogatást biztosít a székelyudvarhelyi tragédia áldozatai családjának – döntött egyhangúlag január 30-i, rendkívüli ülésén az I. kerületi önkormányzat képviselő-testülete. „Ebben a nehéz időszakban, melyben a székelység gyászol, szeretnénk kifejezni szolidaritásunkat és segítségünket nemzettársaink felé” – indokolták az előterjesztők. Székelyudvarhely 11 más város mellett Budapest I. kerület testvérvárosa. A székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium kétszintes diákotthonának harmada összedőlt, amikor december 18-án az épület külső fala leomlott. A törmelék négy diákot temetett maga alá: egy 17 éves fiú elhunyt, az emeleti szoba romjai alól kimentett három lány közül kettő könnyebben, a harmadik súlyosan megsérült, ő később, a kórházban halt bele sérüléseibe. **SG**

Bemutatkozott az Egészségügyi Szolgálat

V. Naszályi Márta polgármester „Egy az egyben” nevű beszélgetés-sorozatának legutóbbi témája az I. kerületi egészségügyi szolgálat története és annak működése volt. „A szolgálatot Dr. Bodroghelyi László, a Budavári Önkormányzat Egészségügyi Szolgálatának főigazgatója mutatta be, aki a tények és számok mellett rengeteg izgalmas részletet osztott meg a jelenlévőkkel az Egészségügyi Szolgálat múltjáról, és arról az útról, amin a jelenlegi formájáig eljutott az intézet. Egyebek mellett szót ejtettünk a szűrővizsgálatok fontosságáról és arról, hogy

mi magunk mit tehetünk azért, hogy minél egészségesebbek maradjunk” – írta Facebook-oldalán a polgármester.

Dr. Bodroghelyi László 1994 óta él az első kerületben, háziorvosi praxisa mellett 2005 óta tölti be a főigazgatói tisztelet.

A Maros utcai rendelő felújítására 2018-ban 173 millió forintos támogatás jutott a kormány által indított Egészséges Budapestért Programból, és ezt az összeget a Budavári Önkormányzat további 50 millió forinttal egészítette ki. A rendelőben évi 130 ezer beteg fordul meg.

Várnegyed

Elhúzódo társasház-alapítás

Hosszas és indulatos, személyeskedésektől sem mentes vita zajlott a képviselő-testület január 30-i ülésén a kerületi lakásbérlők ügyében. Gulyás Gergely Kristóf helyi Fidesz-frakcióvezető interpellációjában emlékeztetett rá, hogy a lakástörvény korábbi módosítása és a kerület új rendelete alapján a bérlők vételi jogot kaptak lakásuk megvásárlásához, és azt tudakolta, erről a polgármester tájékoztatta-e az érintetteket, valamint miért késik több helyen is a társasházak megalakítása. A Fidesz frakcióvezetője szerint V. Naszályi Márta nem teljesítette ez ügyben tett kampányígéreteit, és még mindig igyekszik a folyamatot akadályozni. A polgármester szerint a képviselő kérdései hazugságra alapulnak, és állította, semmit sem akadályoz. Hosszas bírálta a korábbi, fideszes kerületvezetést és a korábbi polgármestert, valamint a szerinte rosszul megfogalmazott lakástörvényt. Mint közölte, 110 épület, 750 lakás társasházzá alakítása éve-kig tarthat. Azt állította, a Fidesz politikai haszonszerzésből hitegeti a bérlőket. Mint ahogy a kerületvezető egyik, a témáról szóló Facebook-posztjában is fogalmazott: „Az én álláspontom és célom kezdetektől fogva az volt, hogy egy olyan lakástörvény jöjjön létre, ami igazságosan kárpótolja azokat akik a rendszerváltás után bérlők maradtak és nem vehették meg lakásaikat.”

Az ülésen meghívottként részt vevő és hozzászólási joggal rendelkező Böröcz László (Fidesz) miniszteri biztos szeretett volna szót kérni a vitában, ezt azonban a polgármester nem adta meg, és bezárta az ülést. **KÁ**

FIGYELEM!

2024. március 31-ig pénteki napokon személyes ügyintézés csak az Attila út 65. szám alatti Ügyfélszolgálati Irodában lehetséges. A Polgármesteri Hivatal március 31-ig pénteki napokon az energiatakarékosság és a hivatali költségcsökkentés érdekében home office (otthoni munkavégzés) módban működik.

Általános ügyfélszolgálatunk elérhetőségei péntekenként:

- ugyfelszolgalat@budavar.hu
- +36-20/408-7380
- +36-20/408-7328

Anyakönyvvezetők elérhetőségei péntekenként:

- anyakonyv@budavar.hu
- +36-20/257-2446
- +36-20/414-1116

Megvan a budaváriak véleménye a helyi problémákról

Tisztább utcákat, kis üzleteket, szigorúbb turistabusz-szabályozást szeretne a Fidesz által indított helyi konzultáció 2500 válaszadója.

Több mint 2500 budavári lakó töltötte ki az I. kerületi konzultációt, amelynek eredményeit február 5-én ismertette Böröcz László miniszteri biztos a szinte teljesen megtelt Hagyományok Házában.

A kerületi köztisztasági körülmények javításával a válaszadók több mint 97 százaléka értett egyet. A politikus emlékeztetett, hogy 2019 óta sokat romlott a helyzet, szemetesek az utcák, nem ürítik a hulladékgyűjtőket. Kiemelte, hogy fontos lenne a közterületek világítását megoldani, és a térfelügyeletet kell fejleszteni. Jelenleg 34-35 kamera van a kerületben, a baloldali ezzel kapcsolatos kampányigéreteiből semmi nem lett. A jobboldali többség viszont kézbe vette az ügyet, tavasszal legalább 19 új kamerát fognak telepíteni, 10 régít pedig lecserélnék.

A konzultáción választ adók csaknem 84 százaléka értett egyet azzal, hogy korlátozni kell az átmenő forgalmat és újabb zebrákat kell kialakítani. Böröcz László ezzel kapcsolatban közölte: előkészítették a Naphegy forgalomcsillapítását, a kerületi rendőrség pedig több sebességmérő pontot is kialakít a kerületben.

KISBOLTOK ELŐNYBEN

A konzultáció eredményeiből az is kiderült, hogy a kerületiek leginkább a kisiparos és kiskereskedelmi üzleteket, az élelmiszerboltokat hiányolják az I. kerületben, valamint több kulturális intézményt, közösségi teret, sport- és egészségmegőrzési lehetőséget szeretnének. Mivel az elmúlt időszakban drasztikusan megnőtt az üresen álló üzlethelyiségek száma, ezért Böröcz László szerint megoldás lehetne, ha az itt élőket is szolgáló tevékenységekre az önkormányzat ezeket kedvezményesen adná bérbé.

A kerületi konzultáció eredményhirdetése a Hagyományok Házában

Fotó: Várnegyed

A FŐVÁROS BLOKKOLJA A GELLÉRTHEGYI SIKLÓ BERUHÁZÁSÁT

A megkérdezettek csaknem 90 százaléka helyeselte, hogy szigorítsák a turistabuszok behajtását a kerületben. Bár sok bírságot kapnak a buszos cégek, „felkészült ügyvédekkel dolgoznak, próbálják megtalálni a kiskapukat, ebben pedig partner volt a baloldali városvezetés” – jegyezte meg. A Gellért-heggyel kapcsolatban Böröcz László elmondta: ott csak a sikló lehetne a turistabuszok alternatívája, amelynek készen vannak a kivitelezési tervei, de a főváros az utolsó pillanatban meggondolta magát, és blokkolja a beruházást. Hangsúlyozta: elektromosbusz-hálózatra lenne szükség, egy kerületi körjáratra, de annak mindenképpen önkormányzati kézben kell lennie.

V. NASZÁLYI ÓRIÁSI KÁROKAT OKOZ

A válaszadók csaknem 96 százaléka értett egyet azzal, hogy a polgármesternek végre kell hajtania a demokratikusan megválasztott képviselő-testület döntését. Böröcz László emlékeztetett: amióta ismét jobboldali többség van a kerületben, V. Naszályi Márta nem hajtja végre a testület több döntését, amivel óriási károkat okoz a kerületnek. Emiatt nem kapták meg a helyi nyugdíjasok fejenként 17 ezer forintot az idősök napja alkalmából, de megtorpedózta V. Naszályi azt is, hogy

szociális alapon 100 ezer forintos fogászati támogatást nyújtson az önkormányzat.

Azzal a kérdéssel, hogy kijelöljenek-e a kerületben kizárólag az itt élők számára használható parkolóhelyeket, 74 százalék értett egyet. A Fidesz helyi elnöke sérelmezte, hogy a közterület-felügyelet előszeretettel alkalmazza a kerékbilincset, de a taxikat és a turistabuszokat nem szankcionálja. Több mint 88 százalék értett egyet a Czákó utcai sportközpont fejlesztésével. Csaknem 92 százalék válaszolt igennel arra a kérdésre, hogy az önkormányzat biztosítsa a kulturális kutyatartás feltételeit.

A POLGÁRMESTER A SAJÁTJAINÁL SEM TUDJA A KERÜLET ÉRDEKEIT ÉRVÉNYESÍTENI

Böröcz László összefoglalásként hangsúlyozta: a kerület vezetésének a kerület érdekeit kell néznie, és együtt kellene működnie a mindenkori kormányzattal és fővárosvezetéssel. A baloldali vezetés ehelyett behozta a kerületbe a nagypolitikát, és megpróbálta megakasztani a kormányzati nagyberuházásokat. V. Naszályi Márta a balliberális vezetésű fővárosnál sem tudta érvényesíteni a kerület érdekeit, össz-budapesti szinten az I. kerület az elmúlt négy év vesztese, a fővárosi költségvetés nettó befizetőjévé vált – jelentette ki.

Schmidt Gábor

„A közterület nem kocsmá, nem vécé”

Június 9-én polgármestert és önkormányzati képviselőket választ az I. kerület. V. Naszályi Márta polgármestert, valamint Böröcz Lászlót, a Fidesz helyi elnökét az I. kerület legfontosabb problémáiról és a jövőre vonatkozó terveikről kérdeztük. Lapzártánkig a jelenlegi városvezetőtől nem kaptunk választ, így a tervezett páros interjú helyett Böröcz László válaszait tudjuk közre adni.

– **Mi alapján mondhatjuk egy önkormányzatra, hogy jól működik, illetve mik a működés legfontosabb stratégiai pontjai? Ezek alapján hogyan vizsgálna az I. kerület működését?**

– Büszkék lehetünk adottságainkra: kisvárosias hangulat, sétára csábító utcák, vállalkozó szellemű polgárok, családias légkör. Ezért különösen szomorú, hogy a baloldal vezetése alatt az önkormányzat működésképtelenné vált: már a negyedik jegyzőt fogyasztják a ciklusban, tavaly felmondtak a Polgármesteri Hivatal jogászai, távoztak a nagy szaktudású vezetők és információink szerint a hivatali dolgozók negyede búcsúzott, 30-nál is többen. Miközben érdemtelen emberek kapnak tanácsadói pénzeket, az idősek 17 ezer forintos támogatástól, a családok tanszertámogatástól estek el V. Naszályi Márta polgármester asszony miatt. A hatalommal való visszaélés és a törvénytelen működés miatt sorakoznak a kormányhivatali bírságok a város házában. Mi, I. kerületi polgárok véget vetünk a káosznak; törvényesen működő, szolgáltató önkormányzatot és a mindennapi ügyeket megoldó hivatalt hozunk létre. Az önkormányzati választáson ehhez kérjük az emberek segítségét.

– **Mennyire jelent megoldandó problémát a kerületben a hajléktalanság?**

– A hozzánk érkező jelzések és saját tapasztalataink alapján a hajléktalanság és a kísérőjelenségei korábban nem látott mértékű gondot okoznak a kerületben. Konzultációnk eredményéből is az látszik, hogy az I. kerületieknek elégük van ebből. Az itt élők pártját fogó, hívó, keresztény emberként azt is elvárom, hogy a fedél nélkül élők méltó ellátást, megfelelő segítséget kapjanak. Ehhez hálástennek a remek ellátórendszer és a magas hivatástudattal rendelkező szociális szakemberek is adtak. Ugyanakkor határozottan elvárom a többség jogainak tiszteletét és a szabályok betartását is. A közterület nem kocsmá és nem vécé, az utcabútorok nem alvársra vannak, a szemétnak pedig a kukában a helye. E téren nem ismerek kompromisszumot, ezért engem is felháborít, hogy a városvezetés a szőnyeg alá seprí az anomáliákat.

– **Milyen lépésekre lenne szükség az önkormányzat, illetve a főváros részéről, hogy a közterületek tényleges tisztasága tartósan javuljon?**

– A főpolgármester nem érdekelt abban, hogy az általa kezelt közterületek tiszták és rendezettek legyenek. Hiába fizet a kerület százmilliókat a főváros cégének, de a munkát egyre rosszabb minőségben végzik el. V. Naszályi Márta a kerületiek helyett párttársa érdekeit képviseli a Fővárosi Közgyűlésben, a helyiek problémáit pedig bagatellizálja. A kukák túlsordulnak, a felújítások minősége gyenge, a füvet nem kaszálják, a parkok rendezetlenek és a kutyások életét megkeseríti a toklás.

„Szolgáltató önkormányzatot hozunk létre” Fotó: Facebook

– **A BKK januárban Budapest-szerte járatritkításokat vezetett be, ami az I. kerületet leginkább a buszközlekedésben érintette volna, ha nem vonják vissza. Ezzel kapcsolatban mi a véleménye?**

– Kezdetől az az álláspontunk, hogy az I. kerületiek nem eshetnek áldozatul a BKK hibás intézkedésének. A polgárok jelzései alapján a 16-os buszcsoport, az 56-os villamos és az 5-ös busz esetében sűrítésre lenne szükség, nem ritkításra. Megdöbbenő, hogy a közösségi közlekedés fejlesztésével kampányoló V. Naszályi Márta asszisztált a főpolgármester titkolt járatritkítási tervéhez. Örülök, hogy a baloldal elképzelése ennek ellenére elbukott a budapestiek jogos felháborodásán.

– **Hogy orvosolható a jelenlegi turistabusz-helyzet a Várnegyedben és a Gellért-hegyen?**

– A kérdés évek óta megkeseríti az érintettek életét. Amíg az évi több millió turista látogatása örömteli és megtisztelő, a helyiek számára a rengeteg hangos, nagyméretű busz zavaró és megterhelő. Az önkormányzat az itt élők érdekei helyett a buszlobbit képviseli, ezért a jobboldali többség hónapok óta harcol a lakók pihenéshez való jogáért, és a szabálytalanul behajtó járművek rendszabályozásáért. Célunk egy, a helyiek és a vállalkozások érdekeit is szem előtt tartó rendszer kialakítása. A buszkároszt fel kell számolni!

Várnegyed

Emberek, akik a szabadidejüket áldozzák a kerületért

Az I. kerületi polgárok 3000 órát töltöttek szolgálatban 2023-ban, a rendőrséggel együttműködve sikerült visszaszorítani a lopásokat és a betöréseket. Évértékelőjükön elhangzott, hogy az egyesületnek egy új, hibrid járóautóra lenne szüksége.

2023. december 15-én nagy volt a sürgés-forgás a Budapest I. Kerület Budavári Polgárőr, Önkéntes Tűzoltó, Egészség-, és Természetvédő Egyesület Mészáros utcai főhadiszállásán. A szervezet évzáró ünnepségén mintegy 40 fő töltötte meg az irodahelyiséget, akik között dr. Hegedűs György elnök házigazda V. Naszályi Márta polgármestert, Fazekas Csilla önkormányzati képviselőt, Böröcz László miniszteri biztost, Kovács László György önkormányzati képviselőt, Márton Zoltán I. kerületi rendőrkapitányt és Kardos Pált, a Budapesti Polgárőr Szövetség elnökét is üdvözölhette.

BÚCSÚ EGY RÉGI BAJTÁRSTÓL

Az évzáró szomorú aktualitása volt az esemény előtt másfél nappal elhunyt Janitz Attila búcsúztatása, akivel kapcsolatban Hegedűs György elnök méltató gondolataiban felidézte, hogy több mint egy évtizede szolgált polgárörként a közbiztonságot és a közrendet. Példaértékűnek nevezte a teljesítményét, kiemelve, hogy még súlyos betegségével küzdve sem hanyagolta el polgárőri tevékenységét, és példamutató módon kivette a részét a járőrözésből. Janitz Attila munkásságát posztumusz a Budapesti Polgárőr Szövetség Szolgálati Érdemérme arany fokozatával ismerték el – amelyet az özvegye vett át –, a jelenlévők pedig egy perces néma felállással, illetve mécsesgyújtással tisztelegtek emléke előtt.

FIATALÍTANI KELL!

Hegedűs György ezt követően köszönetet mondott az önkormányzatnak az erkölcsi és anyagi támogatásért. A legfontosabb és a legnagyobb nehézséget jelentő feladatnak a szervezet fiatalítását nevezte, szerinte megfelelő utánpótlás nélkül idővel nem fogják tudni biztosítani a közrendet és a közbiztonságot, amelyekből az önkormányzat iránti közbizalom is fakad.

Kiemelte, hogy az egyesület tagjai 2023-ban csaknem 3000 órát töltöttek szolgálatban, sok önkormányzati rendezvényt biztosítottak, és látványosan visszaszorították a lopásokat, betöréseket, gépkocsi feltöréseket. Kérte, hogy az önkormányzat továbbra is segítse a szervezet munkáját; az új, lehetőleg minél fiatalabb tagok bevonását, rendezzen több közbiztonsági fórumot, illetve segítsen egy új, hibrid gépjármű beszerzésében.

MEG KELL TUDNI ŐRIZNI A SIKERT

Márton Zoltán, az I. kerület rendőrkapitánya elmondta, ő is a közterületi bűncselekmények visszaszorulását érezte idén, amelyben szerepe van a polgárok és a rendőrök hatékony együttműködésének. Emlékeztetett, hogy rendészeti szempontból a 2024-ben esedékes önkormányzati választás és a soron következő

magyar európai uniós elnökség is komoly kihívások és többletfeladatok elé állítják majd a kerület rendjéért és békéjéért hivatásból vagy önkéntes alapon felelős szervezeteket. Ezért szerinte elengedhetetlen, hogy a közös munka megfelelő kommunikációval és a szükséges mértékű egyeztetéssel történjen.

LÁTHATÓ KÖZBIZTONSÁG A CÉL

„Egészen különleges dolog az, hogy emberek a szabadidejüket áldozzák azért, hogy a kerület rendjére vigyázzanak” – fogalmazott a polgárőri hivatással kapcsolatban V. Naszályi Márta. A polgármester szerint ez a vállalás közösséget is ad, amelyet mindenkinek meg kell élnie; ő a fiatalítás kulcsát is ebben látja.

A meghívottak az éves beszámolót hallgatják Fotó: Várnegyed

A BIZTONSÁG NEM CSAK HELYBEN DÖL EL

Böröcz László miniszteri biztos hangsúlyozta, hogy a közbiztonság fontossága olyan téma, amelyben egyetértenek V. Naszályi Mártával, ugyanakkor kiemelte: „Az, hogy ma Magyarország és Budapest más megítélés alá esik közbiztonsági szempontból, mint más nyugat-európai nagyvárosok, az a magyar kormány számára a fokozódó nyomás ellenére is következetes migrációs politikájának köszönhető.”

Böröcz László fontosnak nevezte, hogy kiszámítható finanszírozási rendszert teremtsenek a polgárok számára is.

ELIT CSAPAT

Kardos Pál, a Budapesti Polgárőr Szövetség elmondta, hogy „a közbiztonság egy kollektív termék”, amelyben nagy szerepet játszik a kerületi lokálpatriotizmus. „A Budavári Polgárőrség mindig is egy elit csapat volt a budapesti polgárőrségben belül, a munkájukat pedig továbbra is elismerjük.” Az esemény végén Érchegyi Csaba polgárőr vehette át teljesítményéért az egyesület jutalmát.

Tari Tamás

„Sikerek és kudarcok kísérték”

Kásás Zoltán olimpiai ezüstérmes, világ- és Európa-bajnok vízilabdázó és kétszeres BL-győztes edző gyerekkora óta szorosán kötődik a Várnegyedhez, és a magyar vízilabdázás két bölcsőjéhez, a Komjádihoz és a Hajós Alfréd uszodához.

A több klubcsapatot is győzelemre vezető 77 éves edző a mai Tiszaalpäron született, ahonnan egyenesen a XII. kerületbe, majd a Várnegyedbe vitte a sorsa. A hetvenes évek sztárja, az Olimpiakosz Pireusz, a szerb Becej edzője az ötvenes évek mindennapjairól és sportkarrierjéről mesélt, egyúttal esélyeket latolgatott a katarai vízipóló vb-vel kapcsolatban.

– Hogyan képzeljük el Alpárt az ötvenes években?

– Alpár, ami ma már Tiszaalpä, számomra a gyermekkor háttérrel boldogságát jelentette. Nagyon szerettem a nagyszüleimnél lenni. Nagypám, aki tánctanár volt, vett húsz hold földet, amiért a Rákosi-rendszer kuláknak kiáltotta ki, és volt, hogy a helyi tanács épületében összeverték. A finácok pedig hosszú vasrudakkal szurkálták a kertjét, nehogy akár egy hordó bort is föld alá ásva rejtegessen. Szóval amit A tanú c. filmben látunk, az valahogy úgy is történt. Ötvenhatot már Budapesten, a Nagyenyed utcában éltem meg tíz évesen, és arra emlékszem, hogy nagyon féltém. Amikor nem lótték, kimerészkedtünk, és tankokat láttunk a Vérmezőn, vonatkocsikat a Moszkva téren. A harcok idején a pincében ültünk, és a férfiak kannákban hozták a tejet.

– Ha a XII. kerületben lakott gyerekkorában, bizonyára vannak emlékei a Várnegyedről...

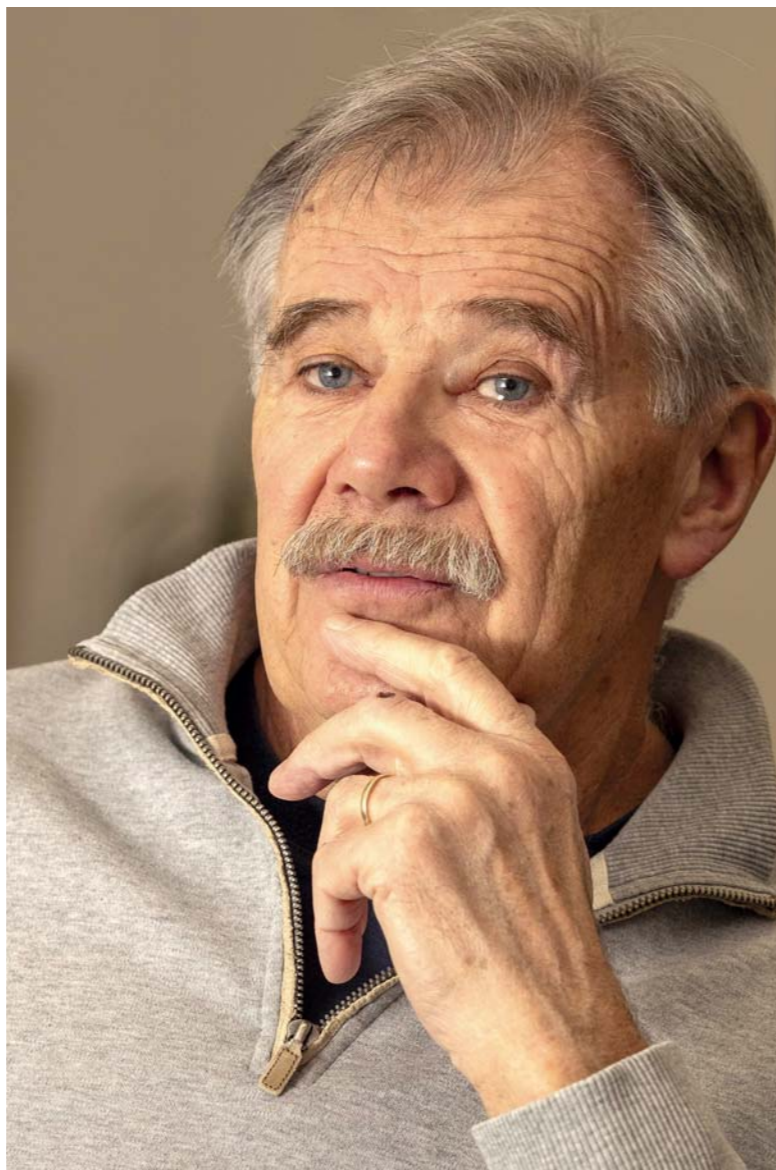
– Igen, a Nagyenyed utcai házban volt egy barátom, vele a világháború után sokáig felállványozott várfalon másztunk fel a Várba, a Hadtörténelmi Múzeumnál. A Vérmezőn, és fenn a történelmi ágyúknál játszottunk. Nekem a Vár gyerekkorom óta része az életemnek: láttam a Várkert Bazárt is iszonyú lepusztult állapotban, és most látom, milyen fantasztikus lett. Most a Lánchíd utcai lakásból rálátok a Lánchídra. Ez itt a legszebb környék!

– Mikor került a Ferencvároshoz?

– Az úszó pályafutásom nem itt, hanem a Tisza-holtágban indult, kezdetben még kutyaúszással, mert senki nem tanított meg úszni. Aztán felső tagozatban levittek minket a margitszigeti Hajós Alfréd uszodába, ahol szintén csak kapálóztam a fedett medencében. A Dózsa edzője, Técsői Henrik azonban oda- jött hozzám és azt mondta, holnap jöjjenek el hozzám.

– Vajon mit fedezhetett fel Önben?

– Fogalmam sincs, de másnap ott voltam nála. Mire anyám azt mondta, az nem lehet, hogy te a Dózsaiban úszol, amikor az egész család Fradi-szurkoló. Aztán elintézte, hogy a szigeten a Ferencvárosban kezdtem, Gerendás Gyuri olimpiai bajnok vízilabdázó apjánál, Laci bácsinál. Fél hatkor már ott voltam a szigeten, és hát akkoriban olyan volt az élet, hogy két smasszerrel a nyomában

minden nap láttam Marosán elvtársat gyalog besétálni a hídtól az uszodáig. Övé volt az egyes pálya, és nekünk nem volt szabad a kettesen pillangózni, mert Marosán elvtársat lefröcsköltük volna. Ez volt 1959-ben, de két évre rá elkezdtem lejárni a vízilabdásokhoz, Kárpáti Gyuri bácsi apukájához, Csirke bácsihoz.

– Mi volt az első nagyobb, emlékezetes versenye?

– 1965-ben, amikor érettségiztem, az ifiválogattal játszottunk egy tornán. Aztán ifibajnokságot nyertünk a Fradival, Szívós Pistával. Emlékszem, milyen esetlen, két méteres vézna gyerek volt még akkor, aztán hogy rendbe hozta a sport!

– Milyen volt az a Fradi, ahol már mint felnőtt játszott?

– Amikor a felnőtt csapathoz csatlakoztam, ott öt olimpiai bajnok játszott. Ambrus Miklós, Gyarmati Dezső, Kárpáti György, Felkai László és Bolvári Antal. És mindegyikük segített, soha nem szűrtak le, tehát ez nekem nagyon nagy élmény volt.

A válogatott az 1974-es bécsi Európa-bajnokságon. Az álló sorban balról a második Kásás Zoltán

Fotó: MTI/Kovács Gyula

VILLÁMKÉRDÉS-VILLÁMVÁLASZ

DUNAKANYAR VAGY BALATON?

Balaton. Sok tengerben fürödtem, de a Balaton vize csodálatos.

KERÉKPÁR VAGY AUTÓ?

Nem akarok a politikába belemenni... Az autóm itt áll a ház előtt, nem járok vele, csak hosszabb útra.

VASÚT VAGY REPÜLŐ?

A vasút érdekesebb... a Fradival a 70-es években vonattal jártunk nemzetközi versenyekre.

GYROS VAGY PIZZA?

Jó a kérdés, mert mindkét országban edzősködtem.

Talán mégis a pizza.

SERTÉSPÖRKÖLT VAGY RÁNTOTT PADLIZSÁN?

Is-is. Tamás vegetáriánus, de én azt mondtam neki, erre a rövid időre már maradok a pacalnál meg a sült csülöknél. De a padlizsánt is szeretem.

TEA VAGY KÁVÉ?

Minden reggel és ebéd után kávézom.

GELLÉRTHEGY VAGY TÁTRA?

Gellérthegy. Azt én ezerszer körbejártam.

MARGITSZIGETI KOCO GÁS VAGY FUTÓPAD?

Soha nem voltam jó kocogó. Inkább a kilépő séta.

KOMJÁDI VAGY HAJÓS ALFRÉD?

A szigeten kezdtem a pályafutásomat, most a Komiba járok. Nekem mindkettő olyan, mint egy szentély.

– Egy sportoló életpályája jól leírható eredményekkel, számokkal. De saját maga számára melyek a legfénylőbb csúcspontok a karrierben?

– Egyértelműen a hetvenes évek eleje. 1972-ben az olimpia, ahol nem kaptunk ki, de másodikok lettünk... az oroszokkal játszottunk, de a 3:3 számukra elég volt a győzelemhez a körmérkőzéseken szerzett pontjaik alapján. Kicsit úgy éreztük, hogy Marulescu (a bíró - a szerk.) elcsalta, de ezt ma már nem tudom... De minden évben játszottunk a Szovjetunióban, és nem volt olyan, hogy ki kellett kapni. Tény, hogy nagyon jó játékosok voltak. Aztán 1973-ban megnyertük az első világbajnokságot Belgrádban, majd 74-ben a bécsi Európa-bajnokságot. Régen minden cikket kivágtam az újságból, ahol a nevet leírták. Voltam én ott minden: Kecskés, Kaszás, Késes, Kása, minden... túl egyszerű a nevem!

– Milyen érzés volt, amikor 2002-ben az Olimpiakosz edzőjeként a Honvédot győzték le a Margitszigeten?

– Ez a Final Four volt, Európa legjobb négy csapata csapott össze. Akkor a Honvédban három olimpiai bajnok volt, a görögök meg hozták a nagy egójukat. Fantasztikus volt... De itt nem arról van szó, hogy magyarként a magyarok ellen vagyok, hanem mindig azzal a csapattal akarsz győzni, akinek az edzője vagy. Győzni mindig jó, kikapni meg nagyon rossz. És azt is el kell viselni. Az embert a pályán sikerek és kudarcok kísérik, de a média leginkább csak a fényes oldalról beszél. Az edzőkötés ilyen, és én végigjártam mindezt: volt, ahol ünnepeltek, volt ahol kirúgtak...

– A meccsek tv-közvetítései egészen közelről mutatják az edzőt, ahogy majd' szétveti a harag, ordít és biztat. Éveken át láthattuk Kemény Dénes rákvörös arcát a medence szélén. Hogy lehet azt a stresszt elviselni, amit a medencében zajló játék vált ki?

– Minden edző bolond egy kicsit... de azért minden edző más. Valaki ordibál, valaki faarccal nézi a meccset. Én azért elég sokat ordibáltam a medence szélén, hiába mondják, hogy viszsza húzódom meg csendes vagyok. Viszont az ember mindig azt hiszi, hogy a játékos hallja, amit kiabálnak a partról. Hát én tudom... többnyire nem nagyon.

– A sportoló apja-fia viszony lehet fény és árnyék is. Gondolom, azért megkönnyebbült, hogy Tamás is sokra, pontosabban három olimpiai címig vitte...

– Ez a lehető legjobban alakult. Tamás erre volt ítélve, mert éjjel nappal velem volt az uszodában. Egy évesen már beugrott hozzám a medencébe... és ott ragadt az uszodában... A nagy olimpiai csapat ott, a KSI-ben nőtt fel együtt, Vári Attila, Székely Bulcsú, Hesz Máté és a többiek. Amikor Tamás kicsi volt, még ő volt a Kásás Zoli kisfia. Amikor megnőtt, én lettem a Kásás Tamás apukája. És ez így volt jól. Mert nem szeretném, ha én lennék a háromszoros olimpiai bajnok, ő meg csak az ezüstérmes. Egy gyereknek mindig túl kell lépni valahogy a szülein. És hiába dolgoztam együtt Kemény Dénessel, itthon az edzéseken jelen voltam, de a versenyekre, vb-re, olimpiára nem mentem. Tamás boldogult egyedül is.

– Ön szerint hogy alakult úgy, hogy a magyar vízilabda-nemzeté vált?

– A világon az első vb-t, az első vb-t Magyarország nyerte. De mindehhez kellett egy Komjádi Béla, aki megszállott volt, és a III. kerület edzőjeként gyűjtötte a tehetséges úszókat. És én pedig nagyon szerencsésnek tartom magamat, mert ismertem a 102 éves korában elhunyt Tarics Sanyi bácsit, aki nagyon sokáig az egyetlen olimpiai bajnok vízilabdázónk volt. Rá is Komjádi Béla figyelt fel. 96 évesen azt panasolta nekem, "Tudod, már nem tudok úgy felszaladni a lépcsőn..." Nagyszerű ember volt. És még egy dolog: nemzetközi versenyeken a külföldi csapatok mindig csodálkoznak, hogy a hídig áll a sor, annyian be akarnak jutni a meccsre, és tele van a lelátó. Meg hogy a magyarok nem mennek haza meccs után, hanem megfordítják a zászlót, és az olaszoknak drukkolnak. És hát kilenc olimpiát nyertünk!

– A Varga Zsolt vezette ifjú csapattól mit vár a katarai vb-n?

– Soha nem szerettem jóslni, de nem irigylem Zsoltot, hogy eldöntse, végül ki utazzon Katarba. Könnyű a dolgunk, mert kvalifikáltuk magunkat az olimpiára, de Katarban nagy a tét. Minimum négy-öt csapat is éremesélyes. Az adott pillanat, a nünasz fogja eldönteni. Mint ahogy 2008-ban is, az athéni döntőben, ahol másfél perccel a vége előtt vezetünk először... Ez a csapat a jövő csapata, nagyon sok a tehetséges fiatal, Varga Zsoltot hagyni kell dolgozni, és bármi is lesz a vb-n, attól még nyerhetünk olimpiát!

Kuthi Áron

„Tartozunk ennyivel Budának”

Idén is közösen emlékeztek a második világháborús, 1944. december és 1945. február közötti szovjet ostrom – immár 79. – évfordulójára az I., a II. és a XII. kerület polgármesterei. A kerületvezetők az öt-éves hagyományt folytatva február 9-én a Mária Magdolna-, más néven Helyőrségi templom romjai között koszorúztak.

A KITÖRÉST LEGFELJEBB GYÁSZOLNI ÉRDEMES

V. Naszályi Márta, az I. kerület polgármestere beszédében emlékeztetett az Ukrajnában, illetve Izraelben folyó katonai konfliktusokra, és rámutatott, hogy „szerencsés generációhoz tartozunk”, mert „a legtöbbünknek még a szülei sem tapasztalták meg a háború szörnyű valóságát”.

Szerinte az ostrom áldozatainak halálát el lehetett volna kerülni „egyetlen örült parancs megakadályozásával (...) A kitörés olyan vérfürdőhöz vezetett, amelyhez képest még a normandiai partraszállás amerikai veszteségei is eltörpülnek” – mondta beszédében a polgármester, aki szerint „tízezrek halálba hajtásában nincs semmi hősiesség”.

„Tartozunk azzal Budának, hogy évről évre megemlékezzünk az ostromról” – jelentette ki V. Naszályi, hozzátéve, hogy a kitörés tragédiáját legfeljebb gyászolni érdemes, elhallgatni viszont nem szabad. Hangsúlyozta, hogy a megemlékezésen résztvevő polgármesterek felelősséget vállalnak azért, hogy „a megbékélést, az együttműködést és a megértést” keressék. Beszédében azt kérte: „Ne hagyjuk, hogy áldozatként menekülő emberek ellen fordítsanak minket.”

NEM FELEJTHETÜNK

Pokorni Zoltán, a XII. kerület polgármestere hangsúlyozta, hogy a megemlékezésel a „békés egyet nem értés” kultúráját igyekeznek meghonosítani. Emlékeztetett arra, hogy a hadművelet a védők részéről közel százezer katonai és civil áldozatot, míg az ostromlók részéről háromszázézer veszteséget követelt.

Szerinte 79 év után az elesett katonák és civilek mind áldozatnak tekinthetők, arra viszont figyelniük kell, hogy az ilyen tragédiákhoz vezető döntéseket az emberek akkor hozzák meg, amikor „már el-

Három szomszédos kerület emlékezett a Várban

Fotók: Tóth Tibor

felejtették, hogy a háború nem az igazság diadala, hanem borzasztó emberi szenvedés”. Hozzátette: ma is sokan úgy vélik, hogy csak nekik van igazuk, és nem a békére, a kompromisszumkeresésre készülnek, ami a jelen konfliktusainak tükrében rossz előjel.

A MEGÉRTÉS KULCSA

Órsi Gergely, a II. kerület vezetője a múlt-ra való emlékezés legfontosabb forrásának a „szüleinktől, nagyszüleinktől származó” történeteket nevezte, amelyeket „nem lehet belőlünk kitörölni”, mint a könyvekben olvasott, vagy a képernyőn látott információkat.

Kiemelte: közös céljuk, hogy ez az időszak ne arról szóljon, hogy „szélsőséges ideológiáktól vezérelt emberek félreértelmezik meg kell hallgatnunk egymást, hogy Buda lakói e háborúktól terhelt időszakban ne távoli múltként tekintsenek arra, amikor az itt élők harmada elpusztult.

A beszédek és a koszorúzás után a Magdolna-toronyra az ostrom képeit, illetve írók, költők háborúval kapcsolatos gondolatait vitették egy különleges fényjáték segítségével. **Tari**

Pályázat

Kiállítási lehetőség a Várnegyed Galériában

A Várnegyed Galéria meghirdeti képzőművészeti pályázatát, mely kiállítási lehetőséget biztosít a galériában. A pályázat célja az I. kerületben élő művészeti közösség megerősítése és bemutatása a nagyközönségnek. A koncepció a Várnegyed kulturális örökségének és történelmi jelentőségének újraértelmezését kéri az alkotóktól. A művek reflektáljanak arra, hogy a művész hogyan kötődik az I. kerülethez.

A pályázatokat **2024. február 29-ig** várjuk, a honlapra feltöltött űrlapon lehet jelentkezni. A jelentkezés további részletei és a pályázat feltételei a www.marai Kult.hu-n találhatóak!

A beérkezett alkotásokat szakmai zsűri bírálja el. A munkák csoportos kiállítás alkalmával kerülnek bemutatásra 2024. tavaszán a Várnegyed Galériában. Az intézmény lehetőséget biztosít egyéni kiállításra is, ahol a szakmai zsűri által kiválasztott alkotók munkái egy hónapig megtekinthetőek lesznek.

Várjuk minden kedves Pályázó munkáját!

www.MARAIKULT.HU

Az egykori munkásörközpont hamarosan eltűnik, és egy tehetséggondozó műhely veszi át a helyét

Fotók: MCC

Bontják a munkásörközpontot

A helyben lakók érthető aggodalmaikat fogalmazták meg azon a lakossági fórumon, amely a Gellérthegy nyugati oldalában található egykori munkásörközpont bontásáról és a Mathias Corvinus Collegium új campusának megépítéséről szolt. Az előzetes kommunikáció elégtelenségét az MCC tájékoztató honlap indításával és folyamatos tájékoztatással szeretné behozni.

Nagy érdeklődés mellett került sor a Gellérthegyi Lakók Érdekvédelmi Egyesülete (GLÉE) szervezésében a Mathias Corvinus Collegium (MCC) új, Gellért-hegyi kampuszáról tartott lakossági fórumra január 19-én a Búsuló Juhász étteremben. A Munkásörközpont egykori, a Somlói út 49–53. szám alatt található központja helyén megvalósuló beruházásról az intézmény képviselői mellett a projekt kivitelezője, illetve az új épület tervezője is beszámolt a gellérthegyi lakóknak.

GELLÉRTHEGYI AGGDALMAK

A gellérthegyiek közül sokan aggódnak a munkálatokkal járó közlekedési korlátozások, a szállópor és egyéb kellemetlenségek miatt. Többen eleve nem látják szívesen a beruházást, a szomszédos ingatlanok lakói pedig hiányolták az előzetes egyeztetést és a kétoldalú kommunikációt. Csárdi Antal országgyűlési képviselő pedig hozzászólásában a nyilvános környezeti hatástanulmányt hiányolta. Kiss István, a FŐBER Zrt. vezető építész-mérnöke igyekezett megnyugtatni a jelenlévőket, és ígéretet tett arra, hogy az építkezés minél tágabb körzetében elvégzik az ingatlanok állapotrogzítását. Hangsúlyozta, hogy ennek részeként tekintenek a lakossági fórumra is, amelynek mindenképp szeretnének folytatást.

Az új épületet és a leendő környezetét a Napur Architect Kft. részéről Ferencz Marcel építész, tervező mutatta be részletesen. A megjelenés során fontos volt „a múlttal folytatott párbeszéd”, ezért az új kampusz kinézete egy, a Gellért-hegyen állt, Mátyás korabeli épületre rímel. Mint fogalmazott, a 11 ezer m²-es, lepusztult épületekkel túlterhelt, illetve egy elhanyagolt sáncterületből álló építési területet „széppé és egészségessé” akarják varázsolni. Ferencz Marcel fő elgondolása az volt, hogy az épület minél kevesebb helyet foglaljon, erre szolgál majd a közösségi kerttel egy szintben lévő agora, amely lehetővé teszi, hogy a látogatók szabadon járhassanak be egy hektárnyi területet.

A KÖZVÉLEMÉNY AZ ÚJ ÉPÜLET MELLETT

Litkei Máté, az MCC kommunikációs igazgatója elmondta, hogy a bontási és építési munkákat több éves egyeztetés előzte meg, amelynek során az illetékes hatóságokkal, az I. és XI. kerületi önkormányzatokkal és civil szervezetekkel kezdeményeztek párbeszédet. Kiemelte, hogy a beruházáshoz kapcsolódó közbeszerzési eljárás eredményét 2023 decemberében hirdették ki, a szerződés kötésre pedig 2024 januárjában került sor.

ITT LAKUNK

SZILÁRD ALAPOT!

Kiss Istvánt, a műszaki ellenőrzést végző FŐBER Zrt. vezető építész-mérnöke a legnagyobb kihívásnak azt a földalatti mesterséges üreget nevezte, amely a telekhatáron túlnyúlva veszélyezteti a Somlói út épségét és az alatta futó közműveket. Ahhoz, hogy elkezdődhessen a munka, ezt úgynevezett tömedékelési eljárással, bányamérnöki felügyelet mellett fel kell tölteni.

Kitért arra is, hogy az építkezés alatt a közlekedés rendje óhatatlanul megváltozik majd, ennek a pontos mikéntjéről folyamatosan egyeztetnek majd a közlekedési hatósággal. Az organizációs műszaki tervek pedig a kivitelezővel és a kerületi önkormányzati műszaki szakemberekkel közösen véglegesítik.

A LEHETŐ LEGKISEBB TERHELÉSSEL

Takács István, a generálkivitelező ZÁÉV Zrt. főmérnöke a konkrét munkálatokkal kapcsolatban elmondta: az üreg tömedékelése után a második fázisban törő- és roppantógépek jelennek meg, legelőször pedig a telken található két, kisebb épület eltüntetésével indulnak meg a bontási munkák. Ezt követi a központi épület bontása. A beton törmelékét minél nagyobb arányban szeretnék helyben felhasználni, ezzel is csökkentve az elszállítandó mennyiségét és a nehézgépjármű-forgalmat. Ezután kerülhet sor az építés előfeltételül szolgáló geotechnikai fúrásokra és a munkaterület cölöpfalal való elhatárolására. A kivitelező vállalta, hogy hétvégén és éjszaka nem végeznek munkát, megpróbálják minimálisra csökkenteni a szállóport és a zajterhelést, illetve szelektíven gyűjtik a keletkező hulladékot.

ZÖLDÍTÉS NAGY MENNYISÉGBEN

A telken túli részen megújítják és kiszélesítik a járdákat, az út-felületek új burkolatot kapnak, új gyalogátkelöket létesítenek, és új parkolóhelyeket alakítanak ki. A környéken gondoskodnak majd a csapadékvíz megfelelő, jelenleg megoldatlan elvezetéséről is. A sáncterületen helyreállítják a jelenleg elhanyagolt kilátópontot, ami köré pihenőparkot és sétányokat alakítanak ki.

Ugyan a munkálatokhoz 149 fát kell kivágni, de ezek helyett 161 előnevelt fát ültetnek majd, a cserjeállomány területe pedig 300 m²-ről 2300 m²-re nő. A bejárható területen napozóterasz, kávézóval kiegészített külső vendéglátótér, rózsakert, díszkút és biciklitároló is várja majd az érkezőket.

Lőrincz Orsolya, az MCC Ingatlan-beruházási Igazgatóságának vezetője elmondta, hogy a bontás előreláthatólag őszi tart. Ezzel párhuzamosan az építkezésre újabb közbeszerzést kell majd kiírni, az építési munkálatok pedig várhatóan 2026-ra készülnek el, az MCC pedig ténylegesen a 2027/28-as tanévben tudja birtokba venni az épületet.

MI AZ MCC?

A Mathias Corvinus Collegium 1996-ban alapított Kárpát-medencei tehetséggondozó intézmény, amely az általános iskola felső tagozatától a felnőtt korig működtet ingyenes tehetséggondozási programokat. Az intézmény 7300 diákos oktat-nevel a Kárpát-medencében. Az MCC küldetése, hogy olyan, versenyképes tudással rendelkező fiatalokat képezzenek, akik a világ bármely pontján megállják a helyüket szakmailag, viszont mindig Magyarország érdekeit tartják szem előtt.

Tari Tamás

SOMLOIUT49.HU

Az MCC honlapot indított a bontásról és az új épület kivitelezéséről a gellérthegyiek tájékoztatására. Az intézmény közleménye szerint 2000 fős, reprezentatív felmérést végeztek, amiből az derült ki, hogy a budapestiek és a környéken élők jelentős többsége támogatja a Somlói úti beruházást. A megkérdezettek nagy számban egyetértenek abban, hogy a jelenlegi épületeket le kell bontani, és az új ingatlanok oktatási célokat kell szolgálnia. A válaszadóknak a még álló objektumokról elsősorban a lelakott, régi, csúnya és elavult jelzők jutottak eszükbe, de sokan asszociáltak a szocializmusra és a kommunista rendszert védő Munkásörökségre is. A beruházással az MCC több olyan plusz vállalat is tesz, amellyel a környékeket érintő problémákat orvosol. Megnövekedett zöldterülettel gazdagodnak a kerületiek, megoldódik az esővíz elvezetésének kérdése, új útburkolat készül, zebrákat létesítenek, valamint a járdát is szélesítik több szakaszon. A mostani két épület helyett csak egy helyezkedik majd el a telken, így jóval kiterjedtebb lesz a budapestiek által is bejárható parkosított terület.

Rendet akarnak a hegylakók

Aki kicsit is követi az I. kerületi civil közügyeket, ismerheti a rendkívül aktív Gellérthegy Lakók Érdekvédelmi Egyesületét, és annak közérdekű helyi témákról szóló rendszeres fórumait a Búsuló Juhász Étteremben. A Gellérthegy bármennyire is csendesnek, sőt irigylésre méltóan előkelő környéknek tűnik, mostanában több nagyobb horderejű beruházás is megbolygatta a mintegy 8500 „hegylakó” életét. Dr. Szabadházy András, az egyesület egyik alapítóját kérdeztük a gellérthegyieket legjobban foglalkoztató kérdésekről.

– Amikor nem érdekvédő civil egyesületi vezető, akkor kicsoda Dr. Szabadházy András?

– Akkor elsősorban háromgyermekes családapa vagyok. Egyébként jogászként dolgozom egy nemzetközi ingatlanos cégnél. Az I. kerületi Petőfi Sándor dése, valamint egy klassz közösség összehozása. Ha a Gellérthegy kettévágó kerülethatárt vizsgáljuk, azt látjuk, hogy széttagoltság van: a hegy egyik oldalán lakó-pihenő övezeti besorolás van, a másikon nem, és mások a parkolás szabályai is. Más a felelős az ivókutakért, a sétautakért, a parkokért. Ezt mind értjük, de nem történik semmi. Hiányzik az egész Gellérthegy egy egységként kezelő koncepció.

– Sokan ismerik a lakossági fórumokról, de még többet a közösségi médiából, hiszen az 1200 tagú egyesületi Facebook-csoportjában sokszor láthatjuk. Tanulta a közösségépítést?

– Nem, csupán szeretem és hobbiként is csinálom. Azt látom, hogy hihetetlenül sok mindent el lehet érni, ha egy asztalhoz ültetjük, megismerjük az embereket. Vidéken természetes, hogy a faluban ismerik egymást, s a hegyi kö-Gimnáziumban érettségiztem, aztán a Rendőrtiszti Főiskolára jártam, majd bünyügyi nyomozóként dolgoztam az I. kerületi rendőrkapitányságon. Utána végeztem el a jogi kart. Tizenhárom éve élünk itt, a Gellérthegy I. kerületi oldalán.

– Mikor alakult az egyesület?

– A gondolat előbb volt meg, mint az egyesület: az évek alatt kezdett elviselhetetlenné válni a tranzitforgalom, mert az utcánkat mindenki egérútnak használta. Így 2022-ben aláírásgyűjtést szer-

veztek a Mihály utcai lakói, és fél év alatt sikerült elérnünk, hogy kikerüljön a célforgalom tábla. Ebből az következett, hogy nálunk érezhetően csendesebb lett az utca, viszont a problémát csak áttoltuk a következő utcába, más lakók orra alá. Akkor jöttünk rá, hogy nem egymás ellen, egymást tönkre téve kell dolgozni, hanem, hogy fogjunk össze és alakítsunk ki közös álláspontot az ügyeinkben. 2022-ben ezért összeültünk tizen,

és kitaláltuk, hogy alapítsunk egyesület, adjuk meg ennek az egésznek a jogi formát. Első akciónk egy beszélgetés megszervezése volt a Ménesi borbárban, ahova azt hittük, senki nem jön el. Ehhez képest tele volt a hely. Célunk azóta is alapvetően a Gellérthegy élhetőbbé tétele, így a tranzitközlekedés szabályozása, a buszkérdés megoldása, a zöldterületek visszaépítése, ápolása, az utcák forgalmi rendjének, tisztaságának kér-

Fotó: Tóth Tibor

zőség lényegében egy kis faluvá kezd válni. A Gellérthegy olyan szempontból is kivételes, hogy négy közhatalmi szereplő osztozik rajta, az I. és a XI. kerületi önkormányzat, a főváros és a kormány a Citadella beruházási területe miatt. Ezért az egyesület egyfajta híd a hatalmi szereplők között és a lakók között is. Számunkra tökéletesen mindegy, ki honnan jön, kinek milyen a politikai beállítottsága, egy a lényeg, hogy kulturáltan tudjuk megbeszélni közös ügyeinket. A Facebook-csoportnál az egyesület azért több, itt mindenkinek arca van, nem lehet profilok mögé bújni. Engem is bárki bármikor bármivel megtalálhat. Az egyesületet két dolog jellemzi: mindent kirakunk az ablakba, vagyis minden találkozónk nyilvános, és nincs bankszámlánk. Ameddig nem jön támogatás, addig senki nem tud beleszólni, mit csinálunk.

– És ha tag vagy szimpatizáns szeretné támogatni az egyesületet?

– Eszközt elfogadunk. Például sövényvágót, szemetes zsákokat már kaptunk felajánlásból.

– És hogy ha például épp az önkormányzat ad ötven szemetes zsákot?

– Azt is nagy szeretettel elfogadjuk, de jobban szeretnénk, ha ők maguk szednék bele a szemetet. Amikor legutóbb szemétyűjtést szerveztünk, akkor vendéglátóhelyek, egyéb szolgáltatók jöttek

segíteni úgy, hogy a pékség kenyeret, a színészek színházjegyet, a borászok bort, a sörfőzdék sört, a Czakó Piacz harapni-valót ajánlott fel.

– Térjünk rá a Gellérthegyét érintő legnagyobb beruházásokra. A Citadella irányába tervezett siklóról például mi az álláspontjuk?

– Mi azt gondoljuk, hogy ameddig nincs egységes busz-koncepció, amely a turis-

ták hegyre való feljutását megoldja, a sikló szerintünk megoldás lehet, de csupán azért, mert eddig nem láttunk másféle megoldást. Mint kiderült, a siklóberuházás anyagi háttere megvan, de mi laikusokként nem tudjuk, hogy mi lenne a legjobb megoldás: mi azt tudjuk, hogy nem akarunk megfulladni a buszok kipufogógázában. Ami pedig az MCC új székházának az építését illeti, itt is jogos elvárásunk, hogy minden lépésről tájékoztatva legyenek a környéken lakók, hiszen az építkezés közelében lakók most egy fél évig tartó bontásnak, majd egy jó esetben 3 éves építkezésnek néznek elébe. A Citadellával kapcsolatban pedig csak azt látjuk, hogy készül itt valami, de kevés az információ. Ami a Citadellával az elmúlt sok évtizedben történt, az annyira méltatlan, hogy a fejlesztés üdvözlendő. De hogy a turizmus, a terhelés a környéken élőknek mit fog okozni, afelől vannak kétségek.

– Milyen apró sikerekről tudna beszámolni a fórumokon, a párbeszéd megnyitásán és a közösségépítésen túl?

– Talán a legnagyobb apró sikerünk az volt, amikor egy Főként segítségével szervezett faültetésen két külön tábor képviselő önkormányzati képviselő fényképen, mosolyogva, ásót markolva állt fényképen, majd ezt a fotót osztották meg a követőik között. Talán erre vagyunk a legbüszkébbek, mert a célok felülmúlták az elveket, s ehhez mi is picit hozzá tudtunk tenni.

K. Á.

A tabáni szülőháztól a Semmelweis-reflexig

A kétszázhat éve született, az anyák megmentőjeként ismert Semmelweis Ignác ezer szállal kötődött az akkor még nem első kerületnek hívott Várnegyedhez: a Tabánban látta meg a napvilágot, a Várban járt iskolába, a Krisztinavárosban tartotta esküvőjét, és hamvait is egykori szülőháza falában helyezték el. A 2023 végén bemutatott Semmelweis című játékfilm kapcsán Varga Benedekkel, a MNM Semmelweis Orvostörténeti Múzeum főigazgatójával, a film egyik szakmai tanácsadójával beszélgettünk.

– Az Apród utcai múzeum az „Anyák megmentője” halálának centenárium évében, 1965-ben nyílt meg. Semmelweis az egyik legismertebb magyar orvos a világon, de vajon a helytörténetkutatók is őrzik az emlékét?

– Amikor 1818-ban Semmelweis Ignác az Apród utca 1-3. szám alatt, az ún. Meindl házban világra jött, az épületen több család osztozott, az édesapja itt működtette a Fehér Elefánt-hoz címzett fűszer- és festékküzletét. Ignác 11 éves volt, amikor apja az utca túloldalán, a 4-es szám alatt fölépíttette saját házát, ahová a család és a gyarmatáru-kereskedés átköltözött. Egy újabb fontos helytörténeti kötődés, hogy Semmelweis keresztlőjét a Tabánban, az Alexandriai Szent Katalinnak szentelt templomban tartották. Dokumentumok igazolják, hogy a Várban, az Egyetemi Katolikus Főgimnáziumba járt, ahol évfolyamában a második legjobb tanulóként végzett. Ahogy akkor mondták, „második eminens” volt tehát az odajáró 50-60 tanuló között. Később az Apród utcából ballagott át naponta a Királyi Egyetem Jogi Karára, az apja ugyanis azt szerette volna, ha – a bátyjához hasonlóan, aki hadbíró lett – ő is jogi pályára lép. Ennek kézenfekvő oka volt. Ugyanis akkoriban a jogi végzettség magasabb társadalmi elismertséget jelentett, mint az orvosi diploma. Semmelweis Ignác két félév után Bécsbe távozott, ahol átiratkozott az orvoskarra. A következő időszakban Pesten és Bécsben is végzett újabb szemesztereket, végül orvosdoktori, sebész-mesteri és szülész-mesteri diplomáját 1845-ben a császári és királyi székvárosban vette át.

– A Koltai Lajos által rendezett kosztümös film a bécsi szülészeti klinikán eltöltött évekről szól, és azzal zárul, hogy

A múzeum számos személyes tárgyat őriz Fotók: Erhardt László

Semmelweis hazatér Magyarországra. Vajon gyakorló orvosként visszaköltözött még a Tabánba?

– Erről nincs adatunk. Abban az időben egzisztenciát kellett teremtenie. Karrierje gyorsan haladt előre, egy éven belül a Rókus Kórház szülészeti osztályának vezetője lett, majd rövidesen professzori állást kapott az egyetemen. Ezzel a két állással anyagilag megalapozta, hogy megnősüljön. 1857-ben Pest egyik leggazdagabb német kereskedőjének lányát, Weidenhoffer Máriát vette feleségül; esküvőjüket a krisztinavárosi Havas Boldogasszony templomban tartották. Attól kezdve a házaspár a pesti Belvárosban, a Váci utca 10. számú házban lakott. Semmelweis egészen addig ott élt, amíg el nem vitték az ausztriai elmeegógyintézetbe. Hangsúlyozom, hogy az a hely nem Döbling volt – sajnos a filmben is tévesen szerepel –, hanem az alsó-ausztriai állami tébolyda, amelyet a Monarchia egyik legjobb pszichiátere vezetett.

– Semmelweis érzékeny idegállapota mennyire alapul valós tényeken, és mennyire a legenda része?

– Erős túlzás, hogy lelki békéjét a kilátástalan tudományos küzdelmek örökték volna fel. Sikeres és kiegyensúlyozott ember volt, egy nála 19 évvel fiatalabb feleséggel és több gyermekkel. A kórházakban, ahol dolgozott, mindenütt bevezette a klórmeszes kézmosást és fertőtlenítést, és döbbenetes hatékonysággal 0,5-0,3% köré csökkentette (4-15%-ról) a gyermekágyi lázban elhunyt szülő nők arányát. Egészségi állapota csak 1865 késő tavaszára, nyarára romlott le, amelynek szifilisz volt az oka. Ezzel sem ő, sem kortársai, sem az utókor nem volt tisztában egészen addig, amíg 1963-ban hamvainak újabb exhumálásakor a csonttani vizsgálat meg nem állapította. A szifilisz (amellyel nőgyógyászként könnyen megfertőződhetett) vezetett 1865 késő tavaszán pszichikai állapota gyors romlásához, a dühkitörésekhez, furcsa viselkedéshez, és nyár elejére elborult az elméje.

– Halálával kapcsolatban több elmélet is napvilágot látott, melyik fedi a valóságot?

– Újkeletű, de egészen nevetséges elképzelés, hogy összeküvés áldozata lett volna. 1865 májusától súlyos pszichikai tünetei voltak. Valójában amikor rádöbbsent, hogy tébolydába zárták, hevesen tiltakozott, s emiatt brutálisan megverték. Bordatörése és zúzódásai keletkeztek, majd az ágyra kötötték. A

sérülések során kialakult vérmérgezés végzett vele, de valójában ez csak felgyorsította halálát; az intézetbe kerülése után két héttel, 1865. augusztus 13-án hunyt el.

– Az orvostörténeti múzeum milyen személyes tárgyakat, dokumentumokat őriz róla?

– A múzeumban kialakítottuk a Semmelweis emlékszobát. Az ott elhelyezett néhány festményről biztosan tudható, hogy a család tulajdonában voltak. Az egyikben Ignácot 11-12 éves korában vidám és okos tekintetű, elegánsan öltözött fiúként láthatjuk. A felmenői közül a nagyszüleiről és a szüleiről is fennmaradt egy-egy olajkép. Ugyancsak a családtól származik egy íróasztal, és egy szőnyeg. Ez utóbbit az egyik leghíresebb francia szőnyegmanufaktúra, a Savonnerie készítette, és ez egészen biztos, hogy Semmelweisé volt. A személyes tárgyak közül egy elefántcsont levélnyitót és egy mandzsettagombtartó erszényt láthatnak az érdeklődők. Szintén a családtól került hozzánk egy sublót is, amit azonban a kiállítás egy másik részén állítottunk ki. Ezen kívül számos autográf Semmelweis kéziratot rendelkezünk és nyomtatásban megjelent munkáinak teljes sorozatával.

– A múzeum megnyitásakor miért döntöttek úgy, hogy Semmelweis hamvait az épület falában helyezik el?

– Sajnos Semmelweisnek nemcsak halála volt tragikus, hanem hamvainak végső nyugalma is hányattatottá sikerült. Először egy bécsi temetőben temették el, majd, amikor a város terjeszkedése miatt ezt a temetőt fölszámolták, Semmelweis maradványait áthelyezték egy másik bécsi temetőbe. Az 1880-as évek második felében a családtagok – akik egyébként addigra Szemerkenyire magyarosították a vezetéknevüket – haza-

A MNM Semmelweis Orvostörténeti Múzeum bejárata

Fotó: Erhardt László

hozatták a hamvakat, amelyeket a Kerepesi temetőben, Semmelweis egyik vejének a családi kriptájában helyezték el. Egy évtizeddel később már megindult Semmelweis kultuszának felépítése, pontosabban a bakteriológiai gondolkodás elterjedésével Semmelweis elnyerte a helyét az egyetemes orvostudomány legnagyobbjai között. A Budapesti Királyi Orvosegyesület úgy döntött, hogy méltó emléket állít a nemzetközi híru magyar orvostudós hamvainak. Jókora faragott kőszarkofágot emeltek a Kerepesi úti temetőben, de a koporsót nem a szarkofágban, hanem az alatt, a földben helyezték el. Az 1960-as évek elején a múzeum alapítói elhatározták, hogy újra exhumálják a csontokat, és az épület falában alakítják ki Semmelweis végső nyughelyét. Döntésük oka az lehetett, hogy a hamvak ott nyugodjanak, ahol a tudós született, és olyan kegyhelyé váljon ez a borostyánnal és nyírfákkal beültetett tabáni kert, ahol az emberek lerohatják tiszteletüket az „anyak megmentőjének” emléke előtt. Az elképzelés beigazolódt, mert a Semmelweis Múzeum zárandokhelyé vált.

– Történészként és kutatóként a Semmelweis-filmben mire terjedt ki a munkája?

– Amikor Koltai Lajos megkeresett, a film forgatókönyve már elkészült. Beszélgetéseink elsősorban a Semmelweis-értelmezés, és Semmelweis emlékezetének sokrétűségéről és változottságáról szóltak. Egyrészt az elmúlt másfél évszázad változó orvostörténeti értelmezéséről, ugyanakkor a 19. század vége óta kialakult Semmelweis életének művészeti megfogalmazá-

A Havas Boldogasszony templom, ahol Semmelweis esküdt

Fotó: Fortepan/Saly Noémi

sáról, amelynek középpontjában az önmagát feláldozó tudós orvos drámája áll. Számtalan életrajz, regény, novella és három színdarab is megszületett az elmúlt 150 év alatt. A színpadi alkotások közül az egyik Németh László drámája, a második Jens Bjørneboe népszerű norvég drámaíró darabja, míg a harmadik, Stephen Brown műve alapján jelenleg is fut a londoni West Enden, a Harold Pinter Színházban Mark Rylance-szel a címszerepben. Világszerte pedig valószínűleg százas nagyságrendben emelt szobor és festmény mellett több film is megemlékezik róla. A magyar alkotások (Tóth Endréé 1940-ből és Bán Frigyesé 1952-ből) mellett Fred Zinnemann „Hogy élhessenek az anyák” című amerikai rövidfilmje 1938-ban Oscar-díjat nyert.

Létezik egy francia-lengyel, valamint egy olasz tévésorozat, és egy kiváló osztrák–bajor–magyar sorozat is, amelynek még Antall József volt a szakértője. Semmelweis életéről két kortárs operát is írtak; az egyiket az 1990-es években az amerikai Raymond J. Lustig, a másikat az olasz Giovanni Damiani zeneszerző komponálta. Utóbbi személyesen is felkeresett a 2000-es évek elején. A Semmelweis kultuszhoz tartozik továbbá az igényes lektúriróladalom. A közeljövőben jelenik meg egy újabb angol regény, amelynek a szerzője ugyancsak megkeresett minket. A Semmelweis kultusz tehát nagyon széles, nemcsak a leghíresebb magyar orvosról, hanem az egyik külföldön is legismertebb magyarról beszélünk.

– Mennyire sikerült a Semmelweis-filmben a hiteles Semmelweis-ábrázolás?

– Fontos körülmény, hogy a művészetekben ábrázolt, és a valós, történeti alak sohasem azonos. Semmelweisnek nem volt annyira sanyarú az élete, mint ahogy ezt általában ábrázolják, vagy ahogy a köztudatban él. Valóban nagyon tragikus volt a halála, ám az, hogy egész életében önmagának feláldozására törekedett volna, nem felel meg a valóságnak. Nekem inkább úgy tűnik, hogy a modern kultúrának van arra szüksége, hogy egy drámai sorsú orvos alakjában jelenítse meg az orvosi ethosz lényegét, azt a rejtett üzenetet, hogy a társadalom mit vár el az orvostól. Koltai Lajos filmje éppen ezért tetszett, mert azzal az elegáns gesztussal, ahogy a film 1855-ben lezárul, szakít a korábbi Semmelweis-értelmezésekkel. Nem Semmelweis élete végén, és halálán van a hangsúly, hanem a fiatal Semmelweis átütő fel-

fedezésén. A film Semmelweis kutatását, felfedezését hitelesen ábrázolja, ugyanakkor életének alakulását tekintve fikcióra épül. De miért is várnánk el a művészi ábrázolástól, hogy történeti agyálgyossággal dolgozza fel témáját? A művészi alkotások igazsága máshol van: saját szabályai szerint kell hiteles és lenyűgöző alkotást megteremtenie. A lényegét illetően természetesen nem állíthat valótlanúságot, ám ezt be is tartja a film: a felfedezés valóban úgy történt, ahogy a nézők láthatják, és a jelentősége is pontosan ennyire kiemelkedő. Az összes többi szál történetileg mellékes, ezzel szemben kapunk egy felemelő, pozitív végkifejeztű, fikciós alkotást, ami feledtetni velünk a magyar balsorsos való megszokott bánkódásunkat. S ezt én elég fontosnak tartom.

– Az utóbbi időben hogyan változott, változik a Semmelweis kultusz?

– Napjainkra Semmelweis már nemcsak az orvosoknak, hanem általában a fiatal szakembereknek lett a mintaképe, akik a hierarchiában alsóbb pozíciót foglalnak el, és ezért a környezetük nem hisz felfedezéseikben. Olyannyira kitágult ez az értelmezés, hogy az 1990-es évek elején egy amerikai publicista megalkotta a „Semmelweis-reflex” kifejezést, ami arra az emberi magatartásra utal, amikor valaki gondolkodás nélkül elutasít egy elképzelést csak azért, mert azt egy „kezdő”, még be nem futott személy állítja. A 2010-es években ez a szókapcsolat már nemcsak az angolszász országokban, hanem a német nyelvben is elterjedt. Fantasztikus dolog, talán az elismertség csúcsa, hogyha valaki nevéből nyelvi idiómát formálnak.

Rojkó Annamária

Tabán ARTMOZI

VÁRHATÓ FILMEK A TABÁN MOZIBAN:

HELYÁR: 2600 FT | KEDVEZMÉNYES JEGY: DIÁK, 60 ÉV FELETT 1950 FT | AJÁNDÉKJEGY 2700 FT
I. KERÜLETI DIÁKOKNAK ÉS NYUGDÍJASOKNAK 50% KEDVEZMÉNY 17.59-IG!
Teljes moziműsor: tabanartmozi.hu | facebook.com/tabanartmozi | I. Krisztina körút 87-89.

Korhatár nélkül megtekinthető | Hat éves alulak számára nem ajánlott | Tízéves alulak számára nem ajánlott | Tízéves alulak számára nem ajánlott | Tízéves alulak számára nem ajánlott | Kizárólag felnőttek számára ajánlott

BUDAPESTI ÖNKORMÁNYZAT

élvezte az incidens miatt. Végül a főiskola tanára maradhatott, sőt '57-ben Kossuth-díjat is kapott, de idővel egyre jobban szúrta a kommunisták szemét, 1960-ban pedig arra hivatkozva rúgták ki, hogy túl idealista és nacionalista.

„Pedig ő sosem politizált. Megvolt a becsületes elképzelése a világról, úgy élt, ahogyan kellett. Fantasztikusan szerény, nagyon közvetlen, csendes, egyszerű, de a tréfára is kapható ember volt” – jellemezte Borsost Hosszu Enikő, aki arra is kitért, hogy a művész 1956-ban is végig az utcán volt, de nem harcolni, hanem rajzban megörökíteni a történeteket.

A főiskoláról való eltávolítását követően nehéz helyzetbe került, munkát nem kapott. Barátai, írók és költők segítettek rajta azzal, hogy vele illusztráltatták a könyveiket. Ezekből mind volt példány a lakásban, mára nyomuk sincs...

Amikor élete utolsó évtizedében kénytelenek voltak feleségével elköltözni a Rózsadombról, az I. kerületben, az Úri utca 6. szám alatt, az első emeleten kaptak lakást. Ez a mai tulajdonképeni múzeum. Az emléklakás munkatársa megjegyezte, hogy régen a Budai Várnegyedben mindenki tudta, kicsoda Borsos Miklós, a számos művészt felvonultató, kiterjedt baráti társasága pedig rendszeres összejöveteleket tartott nála, amelyeken a mester hegedűjátékával nyűgözte le a megjelenteket.

FÉSZEKRABLÁS

A polihisztor emlékének azonban az elmúlás után nem hagyott sok nyugtot a sors: „Miklós bácsi 1990-es halála után a felesége, Buba” – Kéry Ilona, akivel Borsos 1933-ban kelt egybe – „megálapodott Fertőszögi Bélánéval, a Borsos Miklós Alapítvány elnökével, hogy a férje emlékét ápoló múzeum lesz a lakásból. Erre az ő 2001-es halála után kerülhetett sor. Tizenhat éven keresztül, amióta én itt dolgozom, egy csodálatos múzeumot működtetünk itt a Borsos Miklós–Kéry Ilona Alapítvánnyal.”

De 2017-ben az önkormányzati tulajdonú helyiség bérleti joga a Kovács Gábor Művészeti Alapítványhoz (KOGART) került, Hosszu Enikőéknek menni kellett. „Miután kitétek minket, széthordtak mindent, és hatalmas őrnt hagytak maguk után” – fogalmazott keserűen a múzeum munkatársa, akinek a legjobban mégis az fájt, hogy a mostani városvezetés jóvoltából a Politikatörténeti Intézet vette be magát a falak közé.

KRISZTUS A VÉCÉ ELŐTT

V. Naszályi Márta polgármester 2021-ben adta oda az ingatlan bérleti jogát az egykori Párttörténeti Intézetnek, jelképes, mindössze havi 24 ezer forintos bérleti díjért.

„Mi nem tudtuk, hogy új bérletet kapott a lakás” – árulta el Hosszu Enikő, aki ahogy csak tehette, megnézte, milyen állapotok uralkodnak a kiállítóterben, és elszörnyedt: „A zöld falakat fehérre festették, mindent lecsupaszítottak, a berendezés több darabja hiányzott, a belső teret egy vörös függönnyel választották ketté, és mindenhol üres íróasztalok árválkodtak. Imitt-amott lehetett látni egy-két Borsos-művet, de például Miklós bácsi egyik legszebb munkája, a csodálatos Krisztus-szobra gyakorlatilag kidobva, a vécébejárat előtti kis, sötét sarokban árválkodott.”

A képviselő-testület jobboldali többsége, amely már korábban is feszegette az emlékszoba sorsát, 2022. decemberében döntött, hogy a Borsos Miklós szellemiségével szöges ellentétben álló intézetnek 2023 elején távoznia kell. Hosszu Enikőék a nyár második felében térhettek vissza a felújított, de a régi viszonyokat már nem teljesen híven tükröző lakásba. A nemkívánatos

vendégek azonban nem távoztak nyom nélkül: számos, erősen szélsőbaloldali beütésű pamflet, programfüzet, és egy, a Károlyi Mihály-féle, 1918-as puccsot dicsőítő molinó maradt utánuk.

JÓ KEZEK BEN A MŰVÉSZ HAGYATÉKA

Most újra értő emberek gondoskodnak a Borsos Miklós Emléklakásról. A falakat újra a mester tusrajzai díszítik, a bútort az emblematikus darabjai, a lóca, Miklós bácsi „gondolkodó széke”, a hatalmas erdélyi utazóládája, a csillár mind a régi időket idézik, akárcsak a rajtuk található ötvösmunkák, képek, szobrok. Az előtérben is újra az éremművészet remekei a főszerep, és még a művész egykori szerszáma is megcsodálhatjuk.

A Borsos Miklós emléke körül szorgoskodók újra művészeti előadásokat, vetítéseket tartanak, és újra él a kapcsolat gyergyócsomafalvai Borsos-társasággal is. Hamarosan egy kolozsvári irodalmi magazin érkezik másorral, tervben van egy László Gyula történelem emléket állító est, az állandó kiállításra pedig folyamatosan érkeznek a látogatók (tavaly csak szeptemberben 180 fő). Mára nemzetközi híre is van az újrakezdésnek: Hosszu Enikőt nemrég megkeresték a párizsi Picasso Múzeumból, és engedélyt kértek tőle, hogy kiállíthassák a spanyol festőlegenda és Borsos Miklós levelezését.

Tari

Borsos Miklós szelleme visszatért

Sokan csak a Clark Ádám téren álló Nulla kilométerkő című alkotását ismerik, de akik régebb óta a kerület lakói, akár még találkozhattak is Borsos Miklóssal az Úri utca 6-ból. A megpróbáltatásokkal tele életutat bejárta, festőként, szobrászként és éremművészként ismert polihisztorral és hányatott sorsú örökségéről Hosszu Enikővel, a tavaly újranyitott Borsos Miklós Emléklakás munkatársával beszélgettünk.

ERDÉLYTŐL A BUDAI VÁRNEGYEDIG

Borsos Miklós – vagy ahogy Hosszu Enikő, aki gyermekkorától fogva ismerte a művészt, szeretetteljesen nevezi: Miklós bácsi – 1906-ban, Nagyszebenben született, egy gyergyócsomafalvai székely család gyermekeként. Erdély 1916-os román megszállásakor szüleivel együtt kénytelen volt menekülni, Győrben találtak ideiglenes otthonra. 1918-ban édesanyját és fiatalabb testvérét elragadta a spanyolnátha, édesapjával és húgával ezért visszatértek Erdélybe. Az újabb román megszállás és trianoni országvesztés után, 1922-ben költöztek vissza Győrbe.

„Ezt követően az ottani bencés gimnáziumba járt, ám félbehagyta tanulmányait, és Firenzébe ment, hogy a klasszikus képzőművészetet tanulmányozza. Nem akármilyen körülmények között jutott ki: a pénztelensége miatt gyalog tette meg az utat” – mesélte Hosszu Enikő. „Mindig törekedett a tökéletességre, aminek szomorú eredménye is lett. Amikor úgy ítélte meg, hogy nem tud ugyanolyan képeket alkotni, mint a firenzei mesterek, sok festményét az Arno folyóba hajította. Ez az oka, hogy olyan kevés olajkép maradt fenn tőle”

Borsos alkotásait nem lehet beskatulyázni: „Az utolsó polihisztorok egyikeként minden formanyelvet kipróbált, de sohasem követett egy irányzatot, saját stílusa volt. Egyetlen vonallal bármit tudott ábrázolni.” Grafikusként, festőként, szobrászként, éremművészként, vésnöként és aranyművesként is tökéletesen tudott alkotni, mindig a maga ritmusában. Az általa napi szinten forgatott Biblia volt az egyik fő ihletforrás.

„1945-ben költözött Budapestre, a Rómer Flóris utcába, miután bevásárolták a Művészeti Tanácsba. Szörnyű rosszul érezte magát az új korszak emberei között, az egyetlen, akivel életre szóló barátságot kötött, a testületet vezető Kodály Zoltán volt” – mesélte Hosszu. Borsos 1946-ban az Iparművészeti Főiskolán kezdett tanítani, nem mindennapi körülmények között: „Az ő osztályába járt Rákosi Mátyás keramikusként készülő, jakut származású felesége is. Miklós bácsit 1951-ben egyszer csak elvették, azzal a váddal, hogy összeesküvést szőtt Rákosi Mátyásné ellen, amiből persze egy szó sem volt igaz” – idézte fel Hosszu Enikő, aki szerint az ügy részleteiről Borsos sohasem beszélt, de egyes források szerint rövid időre a váci fegyház „vendégszeretét” is

Fotók Tóth Tibor.

A Borsos Miklós Emléklakás hivatalosan szerdán 12–16 óra között látogatható, de Hosszu Enikő szinte mindig a lakásban tartózkodik, előzetes egyeztetés után más időpontban is tudja fogadni a látogatókat. Érdeklődni a borsoskiállítás@gmail.com címen, illetve a +36-1/458-3063 telefonszámon lehet.

„Különleges sziget ez az iskola”

A várszoknyán működő Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola alapítója és művészeti vezetője, Sapszon Ferenc a magyar zeneművészet kategóriában vehette át a Prima Primissima díjat 2023 decemberében. A Kossuth- és Liszt-díjas karnaggal pedagógusi hitvallásáról, és a közelmúlt legjelentősebb magyarországi katolikus eseményeken betöltött szerepéről beszélgettünk, valamint arról, hogy milyen munka zajlik a neves oktatási intézményben.

– Annak idején milyen tanári tapasztalatokkal a háta mögött döntött úgy, hogy iskolát alapít a saját elképzelése szerint?

– A Kodály Kórusiskola 1988-as megalakulása előtti tíz évben a Kosciuszko Tádé utcai Általános Iskola zenei tagozatán tanítottam. A 80-as évek végén felvettem, hogy más szemléletű iskolát szeretnék alapítani, lehetőleg itt a kerületben. A célok között szerepelt a nevelés és az oktatás teljes körű megújítása, és a zenei nevelés magasabb színvonalra emelése. A „Kosci” akkoriban híres volt az európai élvonalba tartozó gyermekkórusáról, ennek ellenére a fenntartó képviselői úgy nyilatkoztak, hogy az I. kerületben semmilyen újításra nem adnak lehetőséget. A döntés nyomán távoztam, és Újpalotán találtam meg azt a helyet, ahol kísérleti évfolyamokkal elindíthattam az új iskolát. Számítottam rá, hogy a „Kosci”-ban előbb a zenei képzés lecsúszik a közismereti oktatás színvonalára, majd az iskola is megszűnik. Ez a jóslatom végül sajnos beteljesedett.

– Hogyan verbuválta a nevelőtestületet?

– Alapelvünk, hogy nálunk a gyerek többet ér, „mint az egész világ”. Az iskola nem arra való, hogy a tudományokat tantárgyi ismeretek formájában adja át a diákoknak, hanem elsősorban arra, hogy ott a gyerekek önmagukká, önazonossá váljanak. Ennek megvalósítása érdekében a diákoknak nem az a fő feladatuk, hogy a sokszor túlzó iskolai követelményeket teljesítsék, azonban minden megszerzett tudományos ismeretnek és minden egyes tevékenység elsajátításának hozzá kell járulnia a gyermek teljes személyiséggé válásához. Ehhez az elképzeléshez választottam társakat, akikkel közösen alakítottuk ki, hogy miként gondolkodunk az iskoláról, mi a célja a nevelésnek és közös szótárt készítettünk ahhoz, hogy ugyanarra az eszményre törekedjünk. Ez a program nem egyedi elképzelés, mivel a klasszikus európai neveléstörténetben a hét szabad művészet – amelyek között a matematika, a csillagászat és a zene egyaránt szerepelt – alkotta az alapozó tárgyakat. Nevelési rendszerünk egy része Don Bosco megelőző módszerén alapul, emellett forrásunk a Biblia, és természetesen Kodály Zoltán zenei nemzetnevelő elképzelése. Több igazolt pedagógiai szemléletet is beépítettünk a rendszerünkbe, amelyet mi kórusiskolának nevezünk. Napjaink agykutatói igazolják, hogy nemcsak IQ, hanem érzelmi és spirituális intelligencia is létezik, amelyek sokszor fontosabbak az életben, mint a mai iskolai oktatást egyedül uraló felfogóképesség-fejlesztés. Mi abból indulunk ki, hogy a diákok egészséges fejlődéséhez harmóniában történő nevelésükre van szükség.

– Az újpalotai évek után hogy alakult az iskola sorsa, és mikor találtak végül otthonra a Toldy Ferenc utcában?

Sapszon Ferenc a Prima Primissima díj átvételekor

Fotó: MTI/Szigetváry Zsolt

– Csodálatos pillanat volt, amikor elképzelésünk zöld utat kapott, és a gyerekek azt mondták, hogy a világ végére is követnek minket. A „Kosci”-ban végzett évtizedes munka az egész új iskolának alapot adott, mert sokan átjelentkeztek, ezért az újpalotai gyerekórus nem a nulláról indult. Ott először egy faházba kerültünk, ahol egy évvel később elindult a gimnáziumi képzés is, így kilenc évfolyamon működött a Kodály Kórusiskola. Onnan öt-hat év után átköltöztünk Kispestre, és addig maradtunk, amíg a kerületi önkormányzat nem jelezte, hogy mennünk kell. Akkoriban a főváros volt a fenntartónk, ahol tudták, hogy az I. kerületi Toldy Ferenc utcában hamarosan megszűnik a Vági István Építőipari Szakközépiskola, és az épülete felszabadul. 2000-ben vettük át ezt a gyönyörű helyen álló tömböt, amiben korábban kőműves- és gázszerelőműhely működött és sokféle szakipari tevékenység oktatása folyt, ezért szinte a semmiből kellett az osztálytermeket kialakítani. Bár bővítési terv azóta több is készült, a kivitelezés továbbra is várat magára.

– Milyen értékeket, világlátást visznek magukkal azok a diákok, akik a Kórusiskolában végeznek?

– Kodály annak idején a katedrális kórusiskolák – mint a King's College, vagy a Westminster Apátság kórusa – mintájára indíthatta el a zenei tagozatot, ahol a diákok pártatlan színvonalon, naponta énekelnek. A mester felismerte, hogy testnevelésre és zenére a gyerekeknek minden nap szükségük van. A zenei érzék olyan alapvető képesség, amely a személyiség számos területét

A Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola épülete a Toldy Ferenc utcában

Fotó: Várnegyed

megalapozza, a fejlesztését ezért a születés után, már a mozgásfejlődéssel együtt el kell kezdeni. Hetente egyszer-kétszer „zenebölcsődések” és „zeneóvodások” is járnak hozzánk. Szolfézs-ból mi vagyunk a legerősebb iskola az országban, a felvételinek – minden évfolyamon – része a személyes meghallgatás is. A zene szervesen beépül a tantárgyak közé, míg a délután az egyéni órák, mivel itt minden diák hangszeren is tanul. Iskolánknak öt kórusa van, emellett sokszor önkéntes alapon is összeállnak a gimnazistáink és vegyeskart alakítanak. Ugyanígy tettek a végzett növendékeink, akik megalapították a Cantate kórust, és sok-sok világverseny nagydíját hozták már el. Én egy különleges szigetnek látom az iskolánkat. Akik itt végeznek, más embereké válnak, mint a többség. Sok ilyen szigetre lenne még szükség.

– A budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Világkongresszus zenei programját Ön állította össze, és Ferenc pápa látogatásán a nyitó- és zárómise zenei vezetését kapta feladatul. Mekkora előkészítést igényelt mindez?

– Iskolánk fenntartója az Esztergom-Budapesti Főegyházmege Katolikus Iskolai Főhatósága. Hivatalosan 2019 szeptemberében lettünk katolikus iskola, de korábban is ebben a szellemben éltünk. Az eucharisztikus kongresszuson való közreműködés nagy megtiszteltetés, és egyben óriási szervezési feladatot, többéves munkát jelentett. A zenei anyag elfogadtatásától a kottafüzet készítéséig minden mozzanat rendkívül fontos volt. A

kongresszuson egy kétezer fős vegyeskart vezényeltem, amelybe az ország legkisebb falujából is jelentkezhettek kottát olvasni tudó tagok. A településükön megtanulták a műveket, majd az összpórbákat „hatszázával” tartottuk. Az eseményeknek iskolánk vegyeskara – egy közel háromszáz fős kórus – adta a bázisát. Ők nemcsak a nyitó- és zárómise, hanem hét közben, a liturgián is minden nap énekeltek, és a zoltárversek szóló előadásai is a feladataik közé tartoztak. Ehhez képest a pápalátogatás kisebb szervezést igényelt, akkor egyetlen szentmisén történő éneklésről volt szó. Itt a háromszáz fős kórusból kétszázán a kórusiskolát képviselték, míg százan több válogatott kórus énekesei voltak.

– Nemrég vette át a Prima Primissima díjat. Az állami és szakmai elismerések mellett mit jelent önnek ez a kitüntetés?

– Bevallom, engem is meglepett amikor hallottam, hogy jelöltek, és nagyon nagy öröm volt, hogy megkaptam. Számomra ez az elismerés azt jelenti, hogy szükség van a munkámra. A kórusiskola nagyon fontos iskolatípus, és úgy gondolom, hogy a zeneoktatás jelenlegi mostoha állapotát ebbe az irányba lehetne kímoldítani. Ez a jövő iskolája, egy olyan különleges képzési rendszer, aminek szerves része a művészettel való nevelés, ami megalapozza az érzelmi intelligenciát. Ennek az ideának a képviselője és terjesztése hatalmas feladat és kihívás, ám amennyire csak képes vagyok, megpróbálok ezt szolgálni.

Rojkó A.

Több bűncselekmény gyanúját is felveti a Ruszwurm-ügy

Bűncselekmények gyanúját veti fel a Ruszwurm Kft. és az önkormányzat viszonya a két fél kapcsolatát és peres ügyeit vizsgáló bizottság szerint. Gulyás Gergely Kristóf bizottsági elnök a február 29-i testületi ülésen fogja kérni az önkormányzati képviselők felhatalmazását ahhoz, hogy az erről szóló jelentést továbbíthassák az illetékes nyomozóhatóságnak és a Kormányhivatalnak.

MI TÖRTÉNT EDDIG?

2023. október 9-én Szamos Miklós, a Ruszwurm Kft. tulajdonosa az Indexen azzal vádolta meg V. Naszályi Mártát, hogy a polgármester a 2019-es önkormányzati választások előtt arra kérte, hogy pénzzel támogassa a kampányát, cserébe rendezte volna a Korona és Ruszwurm Cukrászdák, illetve az utóbbi ingatlan pincehelyisége miatt a cég és a helyhatóság között kialakult jogvitát.

Ekkor már jogerős bírósági döntés volt az önkormányzat kezében a bérlemények kiürítéséről, mivel bérleti szerződésük

2015-ben megszűnt. Folyamatban van egy végrehajtási eljárás, amely szerint már december 8-án kiürítették volna a cukrászdákat, ám ez a mai napig nem történt meg. Illetve folyamatban van egy rendőrségi feljelentés és egy nyomozás is: a polgármester rágalmozásért jelentette fel Szamost, határozottan tagadva, hogy valaha is pénzt kért volna tőle; a rendőrség pedig vesztegetés gyanúja miatt nyomoz.

A képviselő-testület jobboldali többsége 2023 végén döntött arról, hogy az ügy hátterének tisztázására vizsgálóbizottságot állít fel. A háromtagú szervezet idén januárban kezdhet te meg a munkáját.

ÉRDEKES RÉSZLETEK

A bizottság január 22-én hallgatta meg Gálné Kis Mária Zsuzsannát, a Ruszwurm Kft. ügyvezetőjét, aki szerint 2020. szeptember 2-án V. Naszályi Márta a Polgármesteri Hivatalban egy négyponos tervezetet akart aláírni Szamos Miklóssal, amelynek lényege az lett volna, hogy a Ruszwurm Kft. lemond minden jogáról a cukrászdákkal kapcsolatban. Erre Szamos nem volt hajlandó. Szerinte az önkormányzat ezután indította újra a 2020 januárja óta szünetelő pereket.

Az ügyvezető szerint a kerület 2023. szeptember 14-én büntette meg először a Ruszwurm Kft.-t illegális közterület-használat jogcímén.

SÜLYOS GYANÚK ÁRNYÉKÁBAN

Gulyás Gergely Kristóf a bizottság január 31-ei ülésén ismertette az ügyről készült, egyelőre nem nyilvános jelentést. Az események részletes idővonalát is feltáró dokumentum szerint az, hogy a kerület vezetése minden alapos ok nélkül szüneteltette a folyamatban lévő pereket, felveti az önkormányzati vagyonnal való szabálytalan gazdálkodás és a nemzeti vagyon védelmének megsértése lehetőségét.

Emellett az, hogy a polgármester 2020. február 21-én és június 4-én is teraszhasználati engedélyt adott a Ruszwurm Kft. számára, illetve az, hogy a képviselő-testület 2022. november 22-ei döntése ellenére 2024. január 31-éig sem indította meg a végrehajtási eljárásokat a cukrászdákkal szemben, nem ürített ki az ingatlanokat, nem állította helyre az eredeti állapotokat és nem fizettette meg a használati díjakat, felveti a

- hivatali visszaélés,
- hűtlen kezelés,
- hivatali vesztegetés, illetve
- a hivatali vesztegetés elfogadása gyanúját.

Közölte: mivel a bizottságnak nincs hatásköre eljárni az ügyben, így a február végi ülésen a képviselő-testület felhatalmazását kéri ahhoz, hogy a jelentést – amely a nyilvánosság számára is elérhető lesz – megküldhessék a nyomozóhatóságnak és a Kormányhivatalnak.

Egy 1975-ös pillanatkép

Fotó: Fortepan/Bauer Sándor

TT

Fotó: Deutsche Fotothek/Brück und Sohn

Kincsek lapultak a drezdai fototékában

Tavaly novemberben nyílt meg Az első aranykor című tárlat a Magyar Nemzeti Galériában, ahol több mint száz sztereoképet, valamint egy ötszáz fotóból álló gyűjteményt csodálhatunk meg a XX. század eleji Budapestről. A szakemberek a fotóritkaságokat Buda és Pest egyesülésének 150. évfordulója alkalmából válogatták, és egészen Drezdáig mentek, hogy soha nem látott archív fotókat mutathassanak be az újdonsült világvárosról.

A február 18-ig megtekinthető tárlaton a virágkorát élő főváros életképei tárulnak elénk, hála a Fortepan képarcívum munkatársainak: „Tamási Miklós, a fotós oldal szerkesztője bukkant rá az 1793-ban alapított Brück & Sohn családi képeslapkészítő vállalkozás hagyatékából származó, 1903 és 1912 között készült, Budapestet ábrázoló képanyagra a drezdai Deutsche Fotothek állományában” – árulta el Virágvölgyi István, a tárlat kurátora.

„Ennek a képanyagnak egy részét itthon eddig csak a kor nyomdatechnikájával készült, 9x14 centiméteres, nem túl részletgazdag képeslapokból ismertük. Szerencsére a hagyatékban a negatívak is fennmaradtak, így a fotók kiváló minőségben felnagyíthatóvá váltak” – fogalmazott a fotós szakember, hozzátéve, hogy a kiállításon ötméteres, egész falat betérítő nyomatok is készültek egyes felvételekből.

A tárlaton igyekeztek minél változatosabban bemutatni a gyűjteményt. A képek megtekinthetők

- az eredeti képeslap formájában, a rajtuk szereplő feliratokkal, utólag színezett formában;
- a negatívról készült nagyításokként, 70 centiméteres, egy-, illetve ötméteres formájában;

– a mai és a múlt század eleji viszonyokat összehasonlító képpárok formájában; ezen felül mozgóképekként.

„A képpárok esetében volt, hogy lenticuláris technikával, egymásra montírozva ábrázoltuk az egykori állapotot és a napjainkban látható viszonyokat. Itt, ahogy az ember jobbra vagy balra mozog a kép előtt, annak megfelelően a régi vagy az új fotót látja” – mondta el a kurátor, hozzátéve: „A mozgóképes ábrázoláshoz megkerestük a fővárosban legkorábban, 1908-ban és 1916-ban készült felvételeket, és azokról kiemeltük a képeslapfotók között is szereplő mozzanatokot, így megelevenedhetnek előttünk ezek a városi képek.”

A kiállítás másik részét a jómódú, svájci származású építési vállalkozó és hobbifotós, Schoch Frigyes képeslapfotói alkotják, amelyek egyedi, térhatású technikával örökítették meg Budapest pezsgését.

A nagy sikert mutatja, hogy a február 18-ig látogatható tárlatot eddig több mint tízezer látogató kereste fel. Örömhír a múlt szerelmesei számára, hogy a kiállítás anyagából 250 felvételt a Fortepan fényképes adatbázisba is felkerült, ahol szabadon böngészhető. A varnegyed.hu honlapon az ide már feltöltött képekből szemezgettünk.

Tari

FEDEZD FEL A MEGÚJULÓ BUDAVÁRI PALOTANEGYEDET!

Újjászületett parkok, teraszok, épületek
Sokszínű kulturális és turisztikai programok
Kiállítások, tematikus séták
Családi élmények

 **BUDAVÁRI
PALOTANEGYED**

 budavaripalotanegyed

KULTÚRA

A „kapumicsinyákolás” művésze

A Magyar Hiszekegy sorai a megújult Székely utcai kapuban

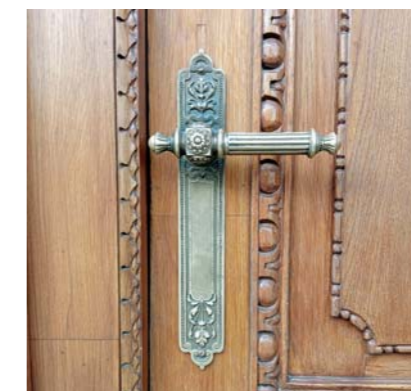

„Ez a dupla szárnyas kapu 100 éves, a teljes felújítása pedig hat-kilenc hónapot vett igénybe” – kezdett bele a történetbe Rigó Róbert asztalos mester, aki fél éve végezte el az utolsó simításokat a Szilágyi Dezső teret az Iskola utcával összekötő, rövid Székely utca 2-4. szám alatti ház kapuzatán. A gyönyörűen faragott, a házzal egyidős bejárat pályázati összegből újulhatott meg a lakók nagy büszkeségére. Fotóink a nagy munkálatok utolsó fázisában készültek.

„Ez egy vegyes építésű, úgymond kompozit anyagú kapu: maga a test a belső részen fenyőből készült, a külső, utcai front pedig egy tölgyfából erre épített kültéri burkolat” – tárta fel a bejárat titkait a mester, aki azt sem rejtette véka alá, hogy miért épp őt kérték fel a komoly szakértelmet kívánó feladatra: „Egyik kapu hozza a másikat. Már akkor tárgyaltak velem, amikor 2015-ben a Szilágyi Dezső téri Neuschloss-palota bejáratán dolgoztam.”

És valóban, a ház szomszédságában álló tekintélyes, részben a Dunára, részben pedig a református templomra néző épület főbejáratán észre is vehető a szakember nevét feltüntető pici réztábla. De az ő keze munkáját dicséri a Bem rakparti Andrassy-palota, vagyis az egykori I. kerületi művelődési ház bejárata is.

A mestertől egyébként azt is megtudtuk, hogy a restaurálás azért tart hónapokig, mert a legapróbb darabokra szét kell szedni, „le kell vetköztetni a szerkezetet, mint egy gyönyörű nőt”. Vannak persze

szűk keresztmetszetei a munkának: amit nem tudott műhelybe szállítani, azt helyben, a kapualjban kellett felújítania: „Ez idő alatt szinte a lakóközösség részévé válik az ember, már azt mondogatták, hogy bejelentenek. Rendszeresen kaptam kávé, üdítőt, egyéb finomságokat.”

NEM ELÉG EGY MESTERSÉG

Rigó Róbert szerint nem lehet csupán egyféle tudáskészlettel nekilátni egy ilyen munkának: „Ez jóval túlmutat az asztaloság keretein. Ahhoz is érteni kell, de konyítani kell a fémművészséghez, a lakatosághoz, a festéshez, a képzőművészethez és a villanyszereléshez, hiszen többnyire minden kapun kell kisebb-nagyobb fémmunkákat végezni, és a mágnes-zár vezetőkeinek helyét is meg kell találni a szerkezetben.”

Az sem mindegy, milyen kilincs, vagy gomb kerül a bejáratra. Szavai szerint amint készek a „micsinyákolás” utolsó si-

mításai, egy stílusában illő kovacsoltvas, ritkábban réz kapunyitó kerül a bejáratra. A mester szerint a kapu megújulása csak a kezdő lépés ahhoz, hogy a teljes kapualj és a bejárat újjászüllessen: szerencsére több társasháznak kedve támad a kapu után más épületrészek megújítására.

HITVALLÁS ÉS NÉVJEGY

A helyreállított kapukba azonban nem csak az elmúlt huszonöt évben végzett ötven restaurálás tapasztalata kerül be: „El szoktam rejteni bennük egy időkapuszulát, amelybe a forgalomban lévő pénzermékből jut egy-egy darab, tartalmaz egy, a felújítás dátumával és a nevemmel ellátott írást, a szülővárosom, Jászberény újságjának aktuális címlapját, illetve a Magyar Hiszekegy sorait. Nagyon fontos számomra a nemzettudat, hogy a magyarság meg erősödjön és felvirágozzon. Ezért aztán ezt is beleépítem a kapukba.”

Kuthi

A gyógytorna erősíti a gyengülő csontokat

A csonttrikulást sokáig a menopauzán átesett nők betegségének gondolták, de mára bebizonyosodott, hogy a férfiak sem védettek ellene. Gyöngyösiné Gutlébeth Nikoletta, a Fájdalom Központ gyógytornásza a kockázatnövelő tényezőkre és mozgás döntő jelentőségére hívta fel a figyelmet.

NEM CSAK AZ ÉLETKOR A RIZIKÓFAKTOR

Az osteoporosis a csont anyagcseréjének betegsége, aminek következtében csökken a csont tömege és átalakul a szerkezete, végeredményben törékenyebbé válik. Évente több mint 8,9 millió, csonttrikulásból adódó törés történik világszerte, ami az ötven év feletti korosztályt tekintve minden harmadik nőt, és minden ötödik férfit érint. Az időskorban túl a dohányzás, a helytelen táplálkozás, a túlzott alkoholfogyasztás, a D-vitaminhiány, a mozgásszegény életmód is növeli a kockázatot, viszont a megfelelő

mozgás segít megőrizni a csontok sűrűségét. Ennek csupán egy feltétele van: a rendszeresség. Ha ugyanis felhagyunk a mozgással, folytatódik a veszélyes folyamat, ráadásul előrehaladottabb fázisban és idősebbeknél növekszik az elesések kockázata, csökken az egyensúly és a koordinációs képesség, így ezek fejlesztése is hangsúlyos.

A MOZGÁS VÉDŐFAKTOR

A speciális, gyógytornással betanult gyakorlatok korrigálják az csonttrikulás során kialakuló jellegzetes testtartást, illetve törések után az izomzat erősítését

és az ízület mobilitásának visszaállítását segítik. Éppen ezért ha az orvos engedélyezi, a gyógytornát érdemes minél előbb elkezdni, így akár a további törések is megelőzhetők. A mozgásbiztonság kialakításában segíthet még a séta, a túrázás vagy a nordic walking.

Hogy küzdjük le a szezonális depressziót?

A szezonális depresszióban – angolul SAD, azaz seasonal affective disorder – szenvedők a depresszióhoz hasonló hangulati változásokat tapasztalnak. A tünetek általában az őszi és a téli hónapokban jelentkeznek, de a tavasz beköszöntével általában enyhülnek vagy teljesen meg is szűnnek.

A SAD legtöbbször depressziós hangulattal jár. Ilyenkor megváltozik az étvágyunk, többet eszünk és főképp szénhidrátban gazdag ételeket fogyasztunk. Többet fáradtabbunk és többet is alszunk. Értéktelennek érezzük magunkat, nehezen hozunk meg döntéseket. Sőt

akár a halállal és öngyilkossággal kapcsolatos gondolatok is megjelenhetnek. Télen, különösen, ha csípős hideg is társul hozzá, könnyű bezárkózni a négy fal közé. Ugyanakkor számos kutatás igazolta, hogy a SAD kezelésének egyik leghatékonyabb módja, ha minél több időt töltünk a szabadban, természetes fényben. A szabad levegőn töltött idő ugyan-

is javítja a hangulatunkat, hozzájárul a jobb alvásminőséghez, segít egyensúlyban tartani a cirkadián-ritmusunkat és csökkenti a szorongást. Már napi 20 perc séta is jelentősen javíthatja mentális közérzetünket! Azonban, ha depressziós tünetei nem javulnak, mindenképp kérje szakember segítségét!

Tóth-Ugyonka Krisztina

mindset
pszichológia

Jelentkezzen be pszichológus szakemberünkhöz!

Időpontfoglalás: +36 70 329 8180 ♦ www.mindsetpszichologia.hu

Csodadiéták helyett életmódváltással a fogyásért

A túlsúly, az elhízás nem csupán esztétikai és önértékelési problémát okozhat, de számos betegség rizikófaktora, állapotának súlyosbítója is, sőt ma már önálló betegség. Dr. Jenei Zsigmond Máté, az Életmód Orvosi Központ kardiológusa, belgyógyász a tartós, biztonságos fogyás jelentőségére hívta fel a figyelmet.

– Létezik olyan betegség, amit nem befolyásol az elhízás?

– Már a teljes orvostársadalom tisztában van azzal, hogy a túlsúly, de főként az elhízás az egész szervezetre negatív hatással van, hiszen egy állandó gyulladással tart fenn. Vagyis az olyan nyilvánvaló összefüggéseken túl, minthogy a nagyobb súly megterheli a mozgásszerveket, a szívet, befolyásolja a hormonrendszert és az emésztést, tulajdonképpen szinte minden szervrendszerre és az életminőségre is negatív hatást gyakorol.

– Milyen betegségeknek lehet rizikófaktora vagy súlyosbítója az elhízás?

– Érdemes kiemelni a metabolikus szindrómát, mint egyre elterjedtebb állapotot. Az alma típusú (vagyis hasra összpontosuló) elhízás, a magas vérnyomás, a magas vérszint és a cukorbetegség ugyanis egy tünetegyüttest alkot, aminek leg súlyosabb szövődései a szívinfarktus és a stroke, de állhat rejtetten többek közt az érszűkület vagy korai potenciázavar megjelenése mögött is. Ugyancsak erősebben fenyegeti a túlsúlyos embereket a reflux, ugyanis a hasi nyomás növekedésével a gyomorszáj záróizma kinyílik. Sőt, ha egy normál súlyú refluxos beteg felszed néhány kilót és a tünetei súlyosbodnak, neki is érdemes leadnia a kis felesleget. Kevesen gondolják, de az alvási apnoé is összefügg a túlsúllyal. Ez az a jelenség, amikor horkolás közben, hosszabb lélegzészet után az érintett hirtelen levegő után kapkod. Ennek legfontosabb rizikófaktora az elhízás, ugyanis a nyak területén is felhalmozódik a zsír, ami önmagában is akadályozza a légzést. Már 10 százaléknál nagyobb is javít az alvási apnoé állapotán! Ugyancsak erős kapcsolatot mutatnak az obezitással a zsírmáj és egyes daganatos betegségek, amelyek egyre fiatalabbakat is érintenek. A kutatások szerint ennek oka főként az életmódban keresendő, és az egyik legdominánsabb rizikófaktor az elhízás.

– Érdemes belevágni egy-egy csodaként kínált diétába, lehet gyorsan, tartósan fogyni velük?

– A „csodaszerek” sosem veszik figyelembe az adott személy állapotát, alapteregységét, lehetőségeit, ízlését. Sok divatos diéta egy-egy tápanyagcsoport extrém mértékű lecsökkentésén

alapul, ami azt jelenti, hogy ha valaki abbahagyja azt, és visszaáll az eredeti táplálkozására, szinte garantált a visszahízás, a jójó-effektus. Egy személyre szabott életmód-programmal viszont, ami az egyéni célokra és adottságokra épül, nem jár koplalással és élvezhető mozgásprogramot tartalmaz, tartós lehet a fogyás.

– Hogyan fogyhatnak azok, akik valamilyen alapbetegséggel élnek és nem mernek belevágni a váltásba?

– Egy gondosan felépített programmal azoknak az idősebbeknek és a krónikus betegséggel élőknek is van esélyük a testsúlyredukálásra, akiknek ügyelniük kell a fogyásuk egészséges kivitelezésére. Különösen ajánlatos a szakértő vezetés a cukorbetegségnek, akik végképp nem kezdhetnek kampányszerű, gyors sikert ígérő fogyókúrákba. Ugyanilyen különleges figyelmet érdemelnek a szív- és érrendszeri, a hormonális vagy éppen a mozgásszervi panaszokkal küzdők, akiknél szintén nem mindegy, mit és milyen intenzitással mozognak, hogyan táplálkoznak. Hosszútávon pedig nem is kérdéses, hogy anyagilag, egészségileg és esztétikailag is jóval nagyobb a haszon, mint a csodamódszerekkel való kísérletezés esetén.

Makarész Rita

Az író, akit a Gestapo és az ÁVH is elhurcolt

A két világháború között az egyik legnépszerűbb magyar író volt vitéz Somogyváry Gyula, akinek könyveit valósággal falta az ifjúság, színdarabjait bemutatta a Nemzeti Színház, verseit pedig széles körben szavalták. Kiemelkedően sokat tett a magyar rádiózásért, országgyűlési képviselőként pedig a magyar falvak sorsát viselte a szíven. Ízig-vérig áthatotta a nemzeti érzés, de ellensége volt mind a jobb-, mind a baloldali szélsőségeknek, nem csoda, hogy I. kerületi, Ybl Miklós téri otthonából a Gestapo és az ÁVH is elhurcolta a XX. század közepén.

Bár minden szempontból megérdemelné, hogy példakép legyen, vitéz Somogyváry Gyula – vagy, ahogy sokan ismerték: Gyula diák – nevével mégis ritkán találkozunk manapság. Élete és munkássága bemutatásával ezen szeretnénk változtatni.

Somogyváry Gyula 1895. április 21-én látta meg a napvilágot a Sopron vármegyei elmagyarosodott kis horvát faluban, Fülesten (ma Nikitsch, Burgenland), Freissberger Gyula néven, egy magyar identitású német család sarjaként. Édesapja, Freissberger Vilmos ekkor a Zichy-Meskó-birtok, később a nagycenki Széchenyi-uradalom gazdatisztje volt. Egyéves korában a családjával együtt Sopronba, a Régi Kaszinóval szemközti házba költözött, ahol édesapja 1896 és 1898 között a Sopron Vármegyei Gazdasági Egyesület titkáráként dolgozott. Hároméves korában, miután a családfő jószágigazgatói állást kapott gróf Széchenyi Imre ottani uradalmában, Somogyvárra költöztek. Fiatalságának legboldogabb éveit töltötte itt, és három éven át elemi iskolába is ide járt. Erről az időszakról később több írásában is nagy szeretettel emlékezett meg.

REGÉNYES FELMENŐK

Későbbi író munkásságában fontos szerepet játszott a családja története, amelyet gyermekkorában alaposan megismert. Történelmi regényeinek egyik központi motívumát – a magyar haza társadalmi, ideológiai, vallási és nemzeti különbségeket felülmúlni képes integráló-képességét – is a saját őseinek magyarrá válásán keresztül mutatta be.

Az Új Időknek adott 1941-es interjúban felidézte, hogy ükapja Buda 1686-os visszavívásakor német katonaként került Magyar-

országra, dédapja pedig „ízig-vérig magyar ember volt, de nem tagadhatta meg származását”. Ő oltotta a családba a művészetek iránti hajlamot: „Szerette a földet, a verseket és a szép képeket.”

Nagyapja már festegetett, és császári katonaként próbált világot látni, mielőtt Görgey Artúr oldalán végigharcolta az 1848–49-es szabadságharcot, és hosszas bakonyi bujdosás után, csak a kiegyezést követően térhetett vissza a családjához. Amikor Somogyváry apja kijelentette, hogy egy bécsi udvari tanácsos lányát akarja feleségül venni, sokáig háborgott, de végül nem állt a frigy útjába.

A somogyvári Széchenyi-kastély 1900-ban

Fotó: Fortepan/Klözsz György

PESTI DIÁKÉVEK ÉS AZ IRODALOM KAPUJA

A falusi idillt édesapja 1903-as halála törte derékba. Édesanyja, Tummersbach Ilona (egyes forrásokban: Jammerspach, ill. Jammersbach) 1904-ben költözött fel Budapestre, előbb a Práter utcába, majd egy József körüli bérházba, hogy gyermekeinek megfelelő oktatást biztosíthasson. Az ifjú Gyula a VIII. kerületi Práter utcai Községi Polgári Fiúiskola tanulója lett.

Somogyváry 1905 körül kezdett rímeket faragni, testvérei pedig sokat ugratták költői ambíciói miatt. Saját bevallása szerint épp az ebből fakadó dac fordította végleg az írás felé. Így nem volt túl meglepő, hogy a fiatal fiú újságírónak készült. Emlékei szerint 1907-ben jelent meg az első elbeszélése egy keszthelyi lapban (más források 1909-re datálják a művet), Pusztai virágszál címmel. „Betyárhistoria, szerelemmel, szöktetéssel, kurjongatással, biztosra vett befejezéssel, de mégiscsak nyomtatott betű!” – idézte fel az első sikeres szárnypróbálgatás örömét az író. A gimnázium befejezését követően, 1913-14-ben rövid időre teljesült az álma: újságíró lett. A színi kritikák és kulturális cikkek világából azonban kiragadta a történelem vihára.

A FRONT AVATTA FELNŐTTÉ

Az első világháború kitörésekor önként jelentkezett frontszolgálatra, ám kora miatt először elutasították. Sikeresen bementekedte magát a lengyel légióba, ahonnan hamarosan átkerült a magyar királyi budapesti 29. honvéd gyalogezredhez.

Elvégezte a tartalékos tiszti tanfolyamot, és tartalékos zászlósként kezdte meg a szolgálatát 1915-ben, az ezred pótzászlóaljánál. A háború nagy részében az ezred III. zászlóaljának segéd-tisztjeként szolgált, és az összes fronton harcolt.

1916-ban részt vett a Bruszilov-offenzíva feltartóztatásában, később sítanfolyamra vezényelték a Tátrába, oktatónak. Helytállásával többek között kiérdemelte a II. osztályú Ezüst Vitézségi Érmét, és számos egyéb kitüntetést is kapott. 1917-ben tartalékos hadnagygyá, egy évvel később tartalékos főhadnaggyá léptették elő. A harcok szüneteiben folytatta a rímfaragást, amiért bajtársai – a fűzfapóéta rövidített formájával – Fűzfaként emlegették.

Az 1918-as katonai összeomlás Budapesten érte, ahol épp súlyos spanyolnátha-fertőzéssel feküdt betegágyban. Ez azonban csak a megpróbáltatások kezdetét jelentette számára a felfordult világban. (Folytatjuk)

Tari Tamás

Keressük a kerület legmagasabb fáját!

A Fő utca és a Bem rakpart közötti rövid Vám utcából jól látható egy hatalmas jegenyefa, amely alapos indokkal indulhatna a kerület magas fáinak versenyén. A jóval több, mint hat emeletnyire nőtt fa a látszat ellenére nem száradt ki, csupán még téli álmát alussza, de keresi versenytársait! Küldjön Ön is fotót, hogy megtalálhassuk az I. kerület legmagasabb fáját! A fotókat az info@varnegyed.hu címre küldhetik el.

Vandál graffiti a Cerka-firka játszótéren

Ismeretlenek festékekkel fújtak össze egy mászókát a gellérthegy Cerka-firka, más néven kőcsikós játszótéren. Információink szerint fél éve is jártak graffitizók a helyszínen és akkor is otthagyták kéznymukat. De mi a teendő, ha ilyen rongálást látunk? Az önkormányzat honlapja szerint a Közterület-felügyelet közreműködik a közterület, az épített és a természeti környezet védelmében. Ha Ön is rongálást tapasztal, tegyen bejelentést a következő telefonszámokon: 06-1/225-7271, illetve 06-20/447-1003.

Dobogós helyen Budavár

A fővárosi kerületek kategóriájában második helyen végzett az I. kerület az Egyensúly Intézet magyarországi települések körében végzett településindex-felmérésében.

Budapest I. kerületének második helyezése elsősorban az alacsony bűnözési rátából (10 bűncselekmény/1000 lakos), a diplomások magas arányából (50 százalék), valamint az egy főre jutó iparüzési adó kiemelkedően magas szintjéből fakad (86 000 Ft/fő). A kerület ráadásul az említett mutatók mellett más tekintetben is érdemi javulást tudott felmutatni: 2014 és 2021 között nőtt az SZJA-t fizetők aránya, és csökkent a lakott területen bekövetkezett, ezer főre jutó közúti közlekedési balesetek száma. Első helyen az V. kerület végzett (69,1 indexpont), a második helyre került az I. kerület (59,3 indexpont), míg a harmadik helyet a VI. kerület (54,7 indexpont) szerezte meg. A kutatóintézet a településindex kidolgozásához a Központi Statisztikai Hivatal, az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TelR), illetve a GeoX Kft. nyilvános és idősoros adatait használta. Összesen 3155 hazai települést vizsgáltak.

Autóval köszönt be az irodaház portáján

Februári győztesünk arcátlan parkolásban egy taxi, amely a Hattyú-ház széles bejárati árkádjá alatt keresett parkolóhelyet. Nem ismerjük az eset minden körülményét, de járókelőként meglehetősen meghökkentő lehetett a látvány. Persze ne ítélkezzünk elhamarkodottan, vannak élethelyzetek, amikor igenis ilyen manőverre van szükség. Mi jóindulatúan most azt feltételezzük, hogy egy súlyosan mozgáskorlátozott utas kérésére hajtott a taxi a lehető legközelebb a kívánt célhoz.

Megújul a Szeder lépcső környéke és a kutyafuttató

Gőzerővel zajlik a Szeder lépcső környékének, illetve a mellette lévő kutyafuttatónak a megújítása Varga Dániel jobboldali képviselő kezdeményezésére. A fejlesztésnek nemcsak a kutyások örülhetnek, hanem a napi szinten arra közlekedőkre is kellemes meglepetések várnak majd. A környéken lakók igényeinek megfelelően, a lépcső környezetében több mint száz új cserjét ültettek a szakemberek. A Budavári Játszótér Üzemeltető Közhasznú Nonprofit Kft. (BUJSZ) munkatársai kiépítették a futtató csepgetős öntözőrendszerét, valamint elvégezték a szükséges bontási munkálatokat és a könnyebb használhatóság érdekében a lépcső ráncba szedett korlátját áthelyezték az eddigivel ellentétes oldalra. A tavasszal befejeződő projekt keretében a kis, kör alakú pihenőteret is felújítják.

Toi-Toi WC-k a Dózsa György téren

Miután a Várba érkező látogatók jelentős része a Dózsa György téren száll le a turistabuszról, a téren rengetegen kerestek maguknak alkalmas búvóhelyet szükségleteik kielégítésére, így a környéken tarthatatlanná vált a köztisztasági helyzet. Most ideiglenesen mobilvécék érkeztek a helyszínre. Reméljük, ez valóban csak ideiglenes megoldás, mert a Palota előterében elég groteszk a kék „szükségdobozok” látványa.

A Déli Pályaudvaron viszont hosszú távú megoldás született: átadták az új mellékhelyiséget, amely 300 Ft befizetése mellett vehető igénybe.

Február végén lomtalanít az I. kerület

Az Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt. az egész kerületből egy nap alatt, február 24-én szombaton szállítja el a kikészített lomokat. A cég azt kéri a lakóktól, hogy a feleslegessé vált, nagydarabos lomokat csak 18 óra után készítsék ki a lakóházak előtti, hulladékgyűjtő járművekkel jól megközelíthető közterületre. Aki nem így jár el, az közterület-szennyezési szabálysértést követ el. Továbbra is tilos a lomnak nem minősülő hulladékfeleslegességek kihelyezése, mint pl. a háztartási (kommunális) hulladék, szelektíven gyűjthető csomagolási hulladék (pl. papír, műanyag, fém, üveg), elektromos és elektronikai hulladék, építési és bontási törmelék (pl. mosdókagyló, fürdőkád, csempe

és törmelék, használt nyílászárók), sít, föld, síkűveg, zöldhulladék, textil (pl. ruhanemű), ipari vagy szolgáltatási tevékenységből származó hulladék. Ugyancsak szigorúan tilos veszélyeshulladék kihelyezése.

Az FKF Zrt. továbbra is gyűjti a kiszolgált fenyőfákat. Budapest területén az ún. fenyőfa-járatok szállítják el a feleslegessé vált, kidobott karácsonyfákat. A túlevelőket először felaprítják, majd a Fővárosi Hulladékhasznosító Mű kazánjaiba kerülnek. A fenyőfa a magas gyantataralom miatt kitűnő tüzelőanyag, melyből az elégetéssel több tízezer budapesti háztartás számára lehet fűtési hőt és villamos áramot biztosítani.

Kihelyezhető

- ✓ háztartásban feleslegessé vált **nagydarabos hulladék, ami mérete miatt nem helyezhető a kukába**
- ✓ **bútor**
- ✓ **matrac**
- ✓ **szőnyeg, bőrönd**
- ✓ **nagyméretű sportszer (pl. síléc)**
- ✓ **használati tárgy pl.: gyermekfürdető**

Nem helyezhető ki

- ✗ **a háztartásban naponta képződő kommunális hulladék**
- ✗ **szelektíven gyűjthető csomagolási hulladék (pl. papír, műanyag, fém)**
- ✗ **építési és bontási törmelék (pl. csempe)**
- ✗ **sít, föld, szénpor, hamu, gumiabroncs**
- ✗ **síkűveg, zöldhulladék, textil**
- ✗ **ipari vagy szolgáltatási tevékenységből származó hulladék**
- ✗ **elektromos és elektronikai hulladék**
- ✗ **Szigorúan tilos a veszélyes hulladék kihelyezése!**

03. 12.
19:00

FITOS DEZSŐ TÁRSULAT
**TAVEN BAXTALE!
– LEGYETEK
SZERENCSÉSEK!**

varkertbazar.hu

**Várkert
Bazár**

**BUDAVÁRI
PALOTANEGYED**